Sorulu Cevaplı

Muhtasar

Sahîh Akîde

Ebû Muâz Seyfullah el-Çubukâbâdî

www.darussunne.com

Muhtasar Sahih Akide

Hazırlayan: Ebu Muaz Seyfullah el-Çubukâbâdî

2. Baskı
Kapak : Yücel Erdoğmuş
Basım Yeri : Üç S Basım Ltd. Şti.
Baskı Yılı : 2016

ISBN :

1. Baskı 15.000 adet

2. Baskı 1500 adet

دار السنة
مسجد
Dâru's-Sunne

Hutbetu'l-Hâce

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Şüphesiz hamd yalnız Allah'adır. O'na hamd eder, O'ndan yardım ve mağfiret dileriz. Nefislerimizin şerlerinden, amellerimizin kötülüklerinden Allah'a sığınırız. Allah'ın hidâyet verdiğini kimse saptıramaz. O'nun saptırdığını da kimse doğru yola iletemez.

Şehâdet ederim ki, Allah'tan başka hak ilâh yoktur. O, bir ve tektir, O'nun ortağı yoktur. Yine şehâdet ederim ki, Muhammed Allah'ın kulu ve Rasûlüdür.

يَاأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تُقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ

"**Ey iman edenler! Allah'tan nasıl korkmak gerekirse öyle korkun ve siz ancak Müslümanlar olarak ölünüz**." (Al-i İmran; 102)

يَاأَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَاءً وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِ وَالْأَرْحَامَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا

"**Ey insanlar! Sizi tek bir candan yaratan ve ondan da eşini var eden, her ikisinden birçok erkek ve kadınlar türeten Rabbinizden korkun. Kendisi adına birbirinizden dileklerde bulunduğunuz Allah'tan ve akrabalık bağlarını kesmekten de sakının. Şüphesiz Allah üzerinizde tam bir gözetleyicidir**." (en-Nisâ; 1)

يَاأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا *
يُصْلِحْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَمَنْ يُطِعِ اللَّهَ
وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا

"**Ey iman edenler! Allah'tan korkun ve dosdoğru söz söyleyin. O da amellerinizi lehinize olmak üzere düzeltsin, günahlarınızı da mağfiret etsin. Kim Allah'a ve Rasûlü'ne itaat ederse büyük bir kurtuluşla kurtulmuş olur**." (el-Ahzâb; 70-71)

Bundan sonra;

Şüphesiz sözlerin en güzeli Allah'ın Kelâm'ı, yolların en hayırlısı Muhammed Sallallâhu aleyhi ve sellem'in yoludur. İşlerin en kötüsü sonradan çıkarılanlarıdır. Her sonradan çıkarılan şey bid'attir ve her bidat sapıklıktır. Her sapıklık da ateştedir.

İSLÂM:

Allah'ı birleyerek teslim olmak, taat ile boyun eğmek, şirkten ve müşriklerden uzaklaşmaktır.

İbn Ömer radiyallahu anhuma'dan: Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

بُنِيَ الإِسْلاَمُ عَلَى خَمْسٍ: شَهَادَةِ أَنْ لاَ إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، وَإِقَامِ الصَّلاَةِ، وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ، وَالحَجِّ، وَصَوْمِ رَمَضَانَ

"**İslâm beş şey üzerine kurulmuştur: Allah'tan başka ibadete layık ilah olmadığına ve Muhammed (sallallâhu aleyhi ve sellem)'in Allah'ın kulu ve rasulü olduğuna şahitlik etmek, namaz kılmak, zekât vermek, beyti haccetmek ve ramazan orucunu tutmak**."[1]

Kelime-i Tevhid: Lâ İlahe İllallah

Ebû Hureyre radıyallahu anh'den: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

أُمِرْتُ أَنْ أُقَاتِلَ النَّاسَ حَتَّى يَقُولُوا لا إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ، فَمَنْ

---

[1] **Sahih**. Buhâri (8) Muslim (16)

قَالَ: لا إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ عَصَمَ مِنِّي مَالَهُ، وَنَفْسَهُ إِلاَّ بِحَقِّهِ وَحِسَابُهُ عَلَى اللَّهِ

"**İnsanlar Lâ ilahe illallah deyinceye kadar onlarla savaşmakla emrolundum. Kim Lâ ilahe illallah derse, canını ve malını benden korumuş olur. Ancak (kanının dökülmesini) hak ederse başka. Hesapları ise Allah'a aittir**."[2]

Anlamı: Kendisine ibadet edilmeye layık olan sadece Allah'tır demektir. Nitekim Allah Azze ve Celle şöyle buyurmuştur:

ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّ مَا يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ هُوَ الْبَاطِلُ وَأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ

"**Keza bu da böyledir; çünkü Allah, işte, hak olan asıl O'dur. O'nun yerine ilâh olarak yalvardıkları ise, bâtıldır.**" (Hac: 62)

Bu yüzden Allah Subhânehû'ya dini hâlis kılmamız gerekir. Allah, bize kendisini birleyip yalnızca O'na ibadet etmemizi, mahlûkundan, ne yakın bir meleği, ne gönderilmiş bir peygamberi ne de salih bir velîyi O'na ortak kılmamamızı farz kılmıştır.

Allah Azze ve Celle şöyle buyurmuştur:

---

[2] **Sahih.** Buhari (6924) Muslim (20)

قَدْ كَانَتْ لَكُمْ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ فِي إِبْرَاهِيمَ وَالَّذِينَ مَعَهُ إِذْ قَالُوا لِقَوْمِهِمْ إِنَّا بُرَآءُ مِنْكُمْ وَمِمَّا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ كَفَرْنَا بِكُمْ وَبَدَا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةُ وَالْبَغْضَاءُ أَبَدًا حَتَّى تُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَحْدَهُ

“**İbrahim'de ve onunla beraber olanlarda, sizin için uyulacak güzel bir örnek vardır. Hani onlar kavimlerine demişlerdi ki: “Biz sizden ve sizin Allah'tan başka ibadet ettiğiniz şeylerden uzağız. Biz, sizi inkâr ediyoruz. Siz, Allah'ı birliğine îman etmedikçe, bizimle sizin aranızda ebedî olarak kin ve düşmanlık belirmiştir.**” (Mumtehine 4)

Dikkat edilecek olursa ayette önce "düşmanlık" bunun ardından "öfke" zikredilmiştir. Zira birinci durum ikincisinden çok daha önemlidir. İnsan kimi zaman müşriklere öfke duyabilir; fakat onlara düşmanlık göstermez. Fakat kişinin müslüman olabilmesi için müşriklere karşı öfke duymanın yanında onlara açık bir şekilde düşmanlık da göstermesi gerekir. Böyle olmadığı takdirde üzerine düşeni yapmış olmaz.

Öfke ve kin kalple ilgilidir. Bunun alametleri dışa vurulmadıkça herhangi bir faydası olmaz. Kişi müşriklere düşmanlık edip onlarla bağlarını kesmedikçe onlara sadece öfke ve kin duymakla müslüman olamaz. Yani kin, nefret ve öfke düşmanlıkla birlikte olmalıdır ki, kâfirlerle bağlar koparılsın. Müslümanlar buna rağmen onlarla bağlarını sürdürür ve dostluk gösterirlerse, bu onlarla aralarında herhangi bir buğz ve öfke olmadığını gösterir.

Bu, üzerinde düşünülmesi gereken çok ciddi bir meseledir. Gereğince düşünüldüğü takdirde, birçok gerçek ortaya çıkacaktır.

Aişe radıyallahu anha'dan: Nebi sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

لاَ يُحِبُّ رَجُلٌ قَوْمًا إِلاَّ جَاءَ مَعَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

"**Bir kimse bir topluluğu severse mutlaka kıyamet gününde onlarla beraber gelir**."[3]

Müslümanın bütün kâfirlere ve müşriklere buğz edip onlardan uzaklaşması vaciptir. Bu konuda Müslümanlar arasında icma vardır.

Tevhid kelimesinin iki rüknü vardır:

1- Nefiy: Lâ ilahe (kendisine ibadet edilmeye layık hiçbir ilah yoktur) sözü genel kapsamlı nefiydir. Bununla Allah'ın dışında kendisine ibadet edilen her şeyden uzaklaşırız.

2- İspât: İllallah (Allah'ın dışında) Bu özel bir ispattır. Gizli ve açık bütün ibadetlere hak sahibi olarak yalnızca Allah'ı kabul etmektir.

Bunun da yedi şartı vardır. Bu şartlar şu şiirde bir araya gelmiştir:

---

[3] **Sahih.** Ebu Ya'la (4566) Ahmed (6/160) el-Elbânî es-Sahiha (1387)

"*Yedi şart kaydedilmiştir, hak olarak gelen vahyin nas-larında;*

Zira bunlar tamamlanmadıkça dil ile söyleyenine ver-mez fayda,

İlim, yakin, kabul ve inkıyaddır, söylediklerimi iyi anla,

Sıdk, ihlas ve muhabbet, Allah muvaffak kılsın seni sevdiği hususlarda"

Bu şartların her birinin açıklaması şu şekildedir:

1- İlim: Nefiy ve ispat olarak "la ilahe illallah" sözünün anlamını bilmektir. Cehâletin zıddıdır.

2- Yakin: Zan ve tereddüt olmaksızın bu sözün gerek-lerine kesin olarak inanmaktır. Şek ve şüphenin zıddıdır.

3- Kabul: "La ilahe illallah" sözünü özet ve ayrıntılarıy-la kabul edip, bu sözün gereklerinden ve şartlarından hiçbir şeyi inkâr etmemektir. Kabul; reddetme ve kabul etmemenin zıddıdır.

4- İnkıyâd: Hükümlerine tam anlamıyla boyun eğmek, emirleri yerine getirip, yasaklardan uzaklaşmak, içten ve dış-tan teslim olmaktır. İşte bu tevhidin hakiki bir ölçüsü ve imanın amelî göstergesidir. Bu, terk ve isyanın zıddıdır.

5- Sıdk: İnancında doğruluk ve dille telaffuz edilen sö-ze kalpten samimiyet göstermektir. Yalan ve nifakın zıddıdır.

6- İhlâs: Bu sözü söylerken bunu yalnız Allah için halis kılmaktır. Riyâ (gösteriş) ve sum'a'nın (sırf başkalarının duy-ması için yapma)nın zıddıdır.

7- Muhabbet: Bu mukaddes söze ve bu sözün gereğiyle amel edenlere sevgi beslemek, dostluğu ve düşmanlığı bu söz için yapmaktır. Bu; Hoşlanmamak ve buğz etmenin zıddıdır.

Muhammedun Rasulullah

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْأُمِّيَّ الَّذِي يَجِدُونَهُ مَكْتُوبًا عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرَاةِ وَالْإِنْجِيلِ يَأْمُرُهُمْ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُحِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثَ وَيَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَالْأَغْلَالَ الَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِمْ فَالَّذِينَ آمَنُوا بِهِ وَعَزَّرُوهُ وَنَصَرُوهُ وَاتَّبَعُوا النُّورَ الَّذِي أُنْزِلَ مَعَهُ أُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ * قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ فَآمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ الَّذِي يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَكَلِمَاتِهِ وَاتَّبِعُوهُ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ

“Yanlarındaki Tevrat ve İncil'de yazılı bulduklarını o rasule, o ümmî nebîye uyanlar (var ya), işte o nebî onlara iyiliği emreder, onları kötülükten meneder, onlara temiz şeyleri

helâl, pis şeyleri haram kılar. Ağırlıklarını ve üzerlerindeki zincirleri indirir. O'na inanıp ona saygı gösteren, ona yardım eden ve onunla birlikte gönderilen nûr'a (Kur'an'a) uyanlar var ya, işte kurtuluşa erenler onlardır. **De ki; "Ey insanlar! Muhakkak ki ben, sizin hepinize göklerin ve yerin mülkü kendisinin olan Allah'ın rasulüyüm. O'ndan başka ilah yoktur. O hayat verir ve O öldürür. Öyleyse Allah'a ve O'nun ümmi nebî olan rasulüne iman edin; O ki, Allah'a ve O'nun kelimelerine (kitaplarına) iman eder, Ona tabi olun ki, hidayete eresiniz**." (A'raf 157-158)

İbn Abbas radıyallahu anhuma şöyle demiştir: "Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki:

مَا مِنْ أَحَدٍ يَسْمَعُ بِي مِنْ هَذِهِ الْأُمَّةِ، وَلَا يَهُودِيٌّ وَلَا نَصْرَانِيٌّ، وَلَا يُؤْمِنُ بِي إِلَّا دَخَلَ النَّارَ، فَجَعَلْتُ أَقُولُ: أَيْنَ تَصْدِيقُهَا فِي كِتَابِ اللَّهِ؟ حَتَّى وَجَدْتُ هَذِهِ الْآيَةَ {وَمَنْ يَكْفُرُ بِهِ مِنَ الْأَحْزَابِ، فَالنَّارُ مَوْعِدُهُ} قَالَ: الْأَحْزَابُ الْمِلَلُ كُلُّهَا

"**Bu ümmetten Yahudi ve Hristiyan kim beni işitip de bana iman etmeyecek olursa mutlaka cehenneme girer**." İbn Abbas radıyallahu anhuma dedi ki:

"Ben Allah'ın kitabında bunu doğrulayan nerede demeye başladım. Sonunda şu ayeti buldum:

"**Artık bu gruplardan kim onu tanımaz ve inkâr eder-**

se bilsin ki ona vaad edilen yer ateştir.” (Hud 17) Gruplar (ahzab) ise bütün din mensuplarıdır.”[4]

Ebu Hureyre radıyallahu anh’den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ لَا يَسْمَعُ بِي أَحَدٌ مِنْ هَذِهِ الْأُمَّةِ، وَلَا يَهُودِيٌّ، وَلَا نَصْرَانِيٌّ، ثُمَّ يَمُوتُ وَلَمْ يُؤْمِنْ بِالَّذِي أُرْسِلْتُ بِهِ إِلَّا كَانَ مِنْ أَصْحَابِ النَّارِ

“**Muhammed’in (sallallahu aleyhi ve sellem) nefsi elinde olan Allah’a yemin olsun ki, şu Yahudi ve Hristiyanlardan, beni işitip de haberdar olan, sonra beraber gönderilmiş olduğum hükümlere inanmadığı halde ölen bir kimse yoktur ki cehennem ashabından olmasın**!”[5]

Abdullah b. Haris radıyallahu anh’den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ, لَوْ نَزَلَ مُوسَى فَاتَّبَعْتُمُوهُ وَتَرَكْتُمُونِي لَضَلَلْتُمْ، أَنَا حَظُّكُمْ مِنَ النَّبِيِّينَ, وَأَنْتُمْ حَظِّي مِنَ الأُمَمِ

---

[4] **Sahih.** Hâkim (2/372)
[5] **Sahih.** Muslim (153)

“**Nefsim elinde olana yemin ederim ki şayet Musa (aleyhi's-selâm) nüzul etse ve siz beni bırakıp ona tâbî olsanız elbette sapıklığa düşmüş olurdunuz. Ben peygamberlerden sizin payınıza düşenim. Siz de ümmetlerden benim payıma düşensiniz**.”[6]

Namaz Kılmak:

Allah Azze ve Celle şöyle buyurmuştur:

فَإِنْ تَابُوا وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ فَإِخْوَانُكُمْ فِي الدِّينِ وَنُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ

“**Bununla beraber, eğer bu hallerinden tövbe ederler, namazı dosdoğru kılarlar ve zekâtı da verirlerse, bu takdirde, sizin dîn kardeşinizdirler. Biz, bilen kimselere âyetleri işte böyle uzun uzun açıklarız**” (Tevbe 11)

وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَلَا تَكُونُوا مِنَ الْمُشْرِكِينَ * مِنَ الَّذِينَ فَرَّقُوا دِينَهُمْ وَكَانُوا شِيَعًا كُلُّ حِزْبٍ بِمَا لَدَيْهِمْ فَرِحُونَ

“**Namazı dosdoğru kılın, dinlerini parçalayan, fırka fırka olan ve her fırkası, kendi elindekiyle sevinen müşriklerden olmayın.**” (Rum 31-32)

---

[6] **Sahih.** Ahmed (3/471, 4/266) Abdurrazzak (10/312) Beyhaki Şuabu’l-İman (4/307) el-Elbani, Sahihu’l-Cami (5308)

Câbir radıyallahu anh‘den: “Rasûlüllâh sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki:

بَيْنَ العَبْدِ وَبَيْنَ الشِّرْكِ أَوِ الكُفْرِ تَرْكُ الصَّلَاةِ

“Kişi ile şirk veya küfür arasında namazın terki vardır.” Diğer rivayetlerde: **‘Küfür ile iman arasında’** ve: **‘Kul ile küfür arasında’** lafızlarıyla da gelmiştir.[7]

Enes radıyallahu anh’den: “Rasûlullâh sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki:

لَيْسَ بَيْنَ الْعَبْدِ وَالشِّرْكِ إِلَّا تَرْكُ الصَّلَاةِ، فَإِذَا تَرَكَهَا فَقَدْ أَشْرَكَ

“Kişi ile şirk arasında namazı terk etmekten başka bir şey yoktur. Onu terk ettiği zaman şirk koşmuştur.”[8]

Sevbân ve Burayde radıyallahu anhuma’dan: “Rasûlullâh sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki:

الْعَهْدُ الَّذِي بَيْنَنَا وَبَيْنَهُمُ الصَّلَاةُ، فَمَنْ تَرَكَهَا فَقَدْ

---

[7] **Sahih.** Muslim, (82)

[8] **Sahih.** İbn Mâce, (1080); Muhammed İbn Nasr, *Kitâbu’s-Salât,* (897).

كَفَرَ

“Bizimle kâfirler arasındaki fark namazdır. Kim namazı terk ederse kâfir olur.”[9]

Ebû Hureyre radıyallahu anh’den:

كَانَ أَصْحَابُ رسول الله صلى الله عليه وسلم لَا يَرَوْنَ شَيْئًا مِنَ الْأَعْمَالِ تَرْكُهُ كُفْرٌ إلا الصَّلَاةِ

“Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’in sahabeleri namazdan başka amellerden herhangi bir şeyin terkini küfür saymazlardı.”[10]

Zekat Vermek:

Allah Azze ve Celle şöyle buyurmuştur:

فَإِنْ تَابُوا وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ فَخَلُّوا سَبِيلَهُمْ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ

“**Eğer tövbe ederler, namazı dosdoğru kılarlar ve**

---

[9] **Sahih.** Ahmed (5/346) Tirmizî (2621) Nesâî (1/231) İbn Mâce (1079) Hâkim (1/7) İbn Hibbân (3/10)

[10] **Sahih.** Tirmizî (2622) Hâkim (1/7) İbn Ebî Şeybe İmân (137)

zekâtı da verirlerse, artık yollarını serbest bırakın. Allah, şüphesiz, çok bağışlayıcıdır; çok merhametlidir." (Tevbe 5)

Enes radıyallahu anh'den: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

مَانِعُ الزَّكَاةِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِي النَّارِ

"**Zekâtını vermeyen kişi kıyamet gününde cehennemde olacaktır**."[11]

Ramazan Orucunu Tutmak

Allâh Azze ve Celle şöyle buyurur:

شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنْزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ هُدًى لِلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِنَ الْهُدَى وَالْفُرْقَانِ فَمَنْ شَهِدَ مِنْكُمُ الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ

"**Ramazan ayı, insanlara yol gösterici, doğrunun ve doğruyu eğriden ayırmanın açık delilleri olarak Kur'ân'ın indirildiği aydır. Öyle ise sizden ramazan ayını idrak edenler onda oruç tutsun**." (Bakara, 185)

Aişe radıyallahu anha'den: Rasulullah sallallahu aleyhi

---

[11] **Hasen**. Taberânî Mu'cemu's-Sagir (935) el-Elbânî, Sahihu'l-Camî (5683)

ve sellem buyurdu ki:

الصِّيَامُ جُنَّةٌ مِنَ النَّارِ

“**Oruç cehennemden korunulan bir kalkandır.**”[12]

Hac Yapmak

Allah Azze ve Celle şöyle buyurmuştur:

وَلِلَّهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ

“**Oraya bir yol bulabilenlerin o Ev/Kâbe’yi haccetmesi Allah’ın insanlar üzerindeki bir hakkıdır. Artık kim inkâr ederse şüphesiz ki Allah âlemlere muhtaç değildir**.” (Âl-i ‘İmrân, 97)

Ebu Hureyre radıyallahu anh’den: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki:

أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ فَرَضَ اللهُ عَلَيْكُمُ الْحَجَّ، فَحُجُّوا

“Ey insanlar! Haccetmek size farz kılındı.

---

[12] **Sahih.** Nesai (2234) Taberânî Evsat (4/273, 291)

Binaenaleyh haccediniz”[13]

Ümmet de gücü yeten kimsenin hayatta bir defa, haccetmesinin vacip (farz) olduğunu icma ile kabul etmiş bulunmaktadır.[14]

[13] **Sahih.** Muslim, (1337)

[14] Nevevi, el-Mecmu (7/13) Fethu’l-Bari (3/378) İbn Kudâme, el-Mugnî, (5/6).

İMAN:

Gönülden (kalp ile) inanmak, dil ile söylemek ve azalarla şartlarını yerine getirerek amel etmektir. Rahmân'a taat ile iman artar ve isyan ile de azalır. Bunun delili Allah Azze ve Celle'nin şu sözüdür:

هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ السَّكِينَةَ فِي قُلُوبِ الْمُؤْمِنِينَ لِيَزْدَادُوا إِيمَانًا مَعَ إِيمَانِهِمْ

"**İmanlarına îman katmaları için, mü'minlerin kalblerine huzuru indiren O'dur.**" (Fetih: 4)

Müslim'in rivayet ettiği meşhur Cibrîl hadisinde geçtiği üzere imanın altı şartı vardır:

أَنْ تُؤْمِنَ بِاللهِ، وَمَلَائِكَتِهِ، وَكُتُبِهِ، وَرُسُلِهِ، وَالْيَوْمِ الْآخِرِ، وَتُؤْمِنَ بِالْقَدَرِ خَيْرِهِ وَشَرِّهِ

"**Allah'a iman, Meleklere iman, Kitaplara iman, Peygamberlere iman, Ahiret Günü'ne iman, Hayrı ve şerriyle kadere iman**"[15]

---

[15] **Sahih**. Muslim (8)

Allah'a İman:

Tevhid; Allah Azze ve Celle'yi hak sahibi olduğu ve kendisine özel olan hususlarda birlemektir. Üç kısma ayrılır:

Rubûbiyet Tevhidi:

Yaratma, rızık verme, her şeyin sahibi olma ve kâinatı idare etme gibi fiillerinde Allah Teâlâ'yı birlemektir. Nitekim müşrikler de tevhidin bu türünü kabul etmekte idiler. Bunun delili Allah Teâlâ'nın şu sözüdür:

وَلَئِنْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ

"**Onlara, "gökleri ve yeri kim yarattı?" diye sorsan, muhakkak ki "Allah" diyeceklerdir**." (Zümer: 38)

2- Ulûhiyet Tevhidi:

Allah Azze ve Celle'yi bütün ibadet türlerinde; namaz, oruç, dua ve benzerleri gibi açık ibadetlerde; korku, ümit, tevekkül ve benzerleri gibi gizli ibadetlerde, sözle ve amel olarak birlemek, kim olursa olsun Allah'ın dışında ibadet edilen herşeyi reddetmektir. (Kulun kendi fiillerinde Allah'ı birlemesidir.)

Bunun delili Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'in, Muâz radıyallâhu anh'a söylediği şu sözüdür:

"**Onları davet edeceğin şeylerin ilki; Allah Teâlâ'yı birlemeleri olsun**."[16]

Muslim'in rivayetinde şu şekilde geçer: "**Onları davet edeceğin şeylerin ilki; (yalnızca) Allah Azze ve Celle'ye ibadet etmek olsun**."

Müşriklerin inkâr ettikleri kısım işte budur. Nitekim Allah Azze ve Celle, onlar hakkında şöyle buyurmuştur:

أَجَعَلَ الْآلِهَةَ إِلَهًا وَاحِدًا إِنَّ هَذَا لَشَيْءٌ عُجَابٌ

"**İlâhları tek bir ilâh mı yapıyor? Gerçekten bu çok acaib bir şey**" (Sad: 5)

Onların kâfir olmalarının ve sapmalarının sebebi bu idi.

3- İsim ve Sıfat Tevhidi:

Allah Teâlâ'nın, güzel isimleri ve yüce sıfatlarında birlenmesidir.

Bunun gerçekleşmesi; Allah Azze ve Celle'nin gerek Kitabı'nda ve gerekse Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'in dili üzerinden kendisi hakkında ispat ettiklerini ispat etmek ve kendisinden nefyettiklerini nefyetmek (reddetmek), bunları geldiği şekilde, şu unsurlardan kaçınarak ispat etmekle olur:

Tahrif (lafzını veya manasını değiştirmek)

---

[16] **Sahih**. Buhârî ve Muslim

Ta’til (lafzını veya manasını iptal etmek)

Tekyif (şekil tayin etmek)

Temsil (mahlûka benzetmek)

Bunun pek çok delilleri vardır. Bu delillerden biri Allah Azze ve Celle’nin şu sözüdür:

لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ

“**O'nun benzeri hiçbir şey yoktur. O, hakkıyla işitendir; hakkıyla görendir**” (Şura: 11)

Meleklere İmân:

Melekler, Allah’ın nurdan yarattığı, Allah’ın emirlerine isyan etmeyen, emir olundukları şeyleri yapan, Allah’ın ikrâm edilmiş kullarıdır. Allah onları kendisine kulluk ve itaat için yaratmıştır, onlar, Allah’tan - azabından- korkarlar. Allah şöyle buyurmuştur:

بَلْ عِبَادٌ مُكْرَمُونَ * لَا يَسْبِقُونَهُ بِالْقَوْلِ وَهُمْ بِأَمْرِهِ يَعْمَلُونَ * ... وَلَا يَشْفَعُونَ إِلَّا لِمَنِ ارْتَضَى وَهُمْ مِنْ خَشْيَتِهِ مُشْفِقُونَ

“Onlar, ikram edilmiş kullardır. Sözleriyle O’nun önüne geçmezler ve yalnız O’nun emriyle amel ederler…

Rıza gösterdiği kimselerden başkasına şefâat edemezler ve O'nun korkusundan titrerler." (Enbiyâ, 26-28)

- Onlardan bize isimleri bildirilen Cibrîl, Mikâil, İsrâfil, Rıdvân, Mâlik, Münker ve Nekir gibi meleklere isimleriyle, ismi bildirilmeyenlere ise genel olarak imân edilir.

Onların bize bildirilen sıfatlarına imân ederiz. Nitekim Allah onların kanatları olduğunu şu âyetinde haber vermiştir:

الْحَمْدُ لِلَّهِ فَاطِرِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ جَاعِلِ الْمَلَائِكَةِ رُسُلًا أُولِي أَجْنِحَةٍ مَثْنَى وَثُلَاثَ وَرُبَاعَ يَزِيدُ فِي الْخَلْقِ مَا يَشَاءُ

'Hamd, gökleri ve yeri hiç yoktan var eden, Melekleri ikişer, üçer ve dörder kanatlı elçiler yapan, yaratmada dilediği kadar da artıran Allah'a mahsustur.' (Fâtır, 1)

Meleklerin (aleyhimu's-selâm) bize bildirilen görevlerine imân ederiz.

Melekler gökler ve yer için görevlendirilmişlerdir. Kâinattaki her hareket, meleklerin Rableri Teâlâ'dan aldıkları bir emri yerine getirmesinden meydana gelir. Allah şöyle buyurmuştur:

فَالْمُدَبِّرَاتِ أَمْرًا

'…bütün işleri bir düzene sokup idare eden meleklere yemin ederim ki…' (Nâzi'ât 5)

Kitaplara İmân:

Allah Teâla'nın her Nebî ve Rasûle bir Kitâb indirdiğine imân ederiz. Allah Azze ve Celle şöyle buyurmuştur:

لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ

'Gerçek şu ki biz, peygamberlerimizi apaçık delillerle gönderdik; insanların adaletle hareket etmeleri için onlarla birlikte Kitâbı ve adalet ölçüsünü indirdik.' (Hadîd, 25)

Allah Teâla'nın Rasûllerine indirdiği Kitâblarından isimleri bize bildirilenlere ismiyle imân ederiz. Allah Teâla'nın kitaplarından ismi bize bildirilmeyenlere genel olarak iman ederiz. Allah Teâla'nın Kitâplarında indirdiği sabit olan her şeyin Allah'ın kelamı olduğunu ve Allah Teâla'nın Kur'ân'dan önce indirdiği, şuan mevcut Kitaplarına bozulma ve tağyirin (değiştirmenin) girdiğini tasdik etmemiz gerekir. Zira Allah Teâla önceki Kitapları korumaya kefil olmamıştır.

Allah Azze ve Celle şöyle buyurmuştur:

فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ يَكْتُبُونَ الْكِتَابَ بِأَيْدِيهِمْ ثُمَّ يَقُولُونَ هَذَا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ لِيَشْتَرُوا بِهِ ثَمَنًا قَلِيلًا

"Yazıklar olsun, elleriyle Kitâb'ı yazıp da sonra onu

az bir bedele satabilmek için: "Bu, Allah katındandır" diyenlere.." (Bakara, 79)

Kur'ân-ı Kerîm'e gelince, Allah onu bozulma ve değişiklikten koruyacağını şu ayetiyle bildirmiştir:

إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ

'Zikri biz, evet biz indirdik; onu muhafaza edecek olan da elbette biziz.' (Hicr, 9)

Her ümmetin Allah Teâla'nın kendilerine indirdiği Kitâb ile amel etmesi gerekir. Bundan dolayı Muhammed sallallâhu aleyhi ve sellem'in ümmetinin bu yüce Kur'ân ile amel etmesi gerekir.

Rasûllere ve Nebîlere İmân:

Allah Teâla'nın her ümmete, kendilerini tevhide çağıran ve şirkten yasaklayan bir rasûl gönderdiğine imân ederiz. O rasûllerin ilki Nûh aleyhisselam sonuncusu Muhammed sallallâhu aleyhi ve sellem'dir. Onlar Allah Teâla'nın âlemlere rahmet olarak, insanlara huccet ikamesi için gönderdiği insanlardır. Onlar, Allah Teâla adına tebliğ ettikleri konularda sadıktırlar. Nitekim Allah Teâla şöyle buyurmuştur:

وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ

‘Biz her ümmete, yalnız Allah’a ibadet etmeleri ve tâgûttan da sakınmaları için bir Rasûl gönderdik.’ (Nahl, 36)

Allah’ın Rasûl ve Nebîlerinden, Nûh, İbrahim, Mûsâ, ‘Îsâ ve Muhammed (‘aleyhimu’s-salâtu ve’s-selâm) gibi isimleri bize zikredilenlerine isimleriyle, isimleri zikredilmeyenlerine ise genel olarak imân ederiz. Allah şöyle buyurmuştur:

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلًا مِنْ قَبْلِكَ مِنْهُمْ مَنْ قَصَصْنَا عَلَيْكَ

‘Senden önce de rasûller göndermiştik. Bunlardan bir kısmının kıssalarını sana anlattık’ (Mu’min, 78)

Allah Teâla’nın Rasûllerinin akîdesinin tek, şeriatlarının (kanun ve nizamlarının) ise tafsilat ve hükümleri bakımından farklı olduklarına iman ederiz. Allah şöyle buyurmuştur:

لِكُلٍّ جَعَلْنَا مِنْكُمْ شِرْعَةً وَمِنْهَاجًا

‘Sizin her biriniz için bir şeriat ve bir yol kıldık.’ (Mâ’ide, 48)

Yeryüzündekilerin tümünün, insan ve cinlerin, Allah Teâla’nın kendilerine gönderdiği Rasûllerin sonuncusu Muhammed sallallâhu aleyhi ve sellem’in şeriatına tâbi olmaları gerekir. Allah şöyle buyurmuştur:

قُلْ يَاأَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا الَّذِي لَهُ

مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ

‘De ki: Ey insanlar! Ben, sizin hepinize birden, göklerin ve yerin hükümranlığı kendisine ait olan Allah’ın Rasûlüyüm. (A‘râf, 158)

Nebî sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ لَا يَسْمَعُ بِي أَحَدٌ مِنْ هَذِهِ الْأُمَّةِ، وَلَا يَهُودِيٌّ، وَلَا نَصْرَانِيٌّ، ثُمَّ يَمُوتُ وَلَمْ يُؤْمِنْ بِالَّذِي أُرْسِلْتُ بِهِ إِلَّا كَانَ مِنْ أَصْحَابِ النَّارِ

‘Muhammed’in nefsi elinde olana yemin ederim ki bu ümmetten ister Yahûdî olsun, ister Hıristiyan olsun, beni işitip de sonra kendisiyle gönderildiğim (dine) imân etmeden ölürse ancak Cehennem ashâbından olur.’[17]

Ahiret Günü’ne iman:

Ölümden sonra olacak her şeye imân ederiz. Ahirete imânın gerektirdiği meselelerin ilki kabir fitnesidir. İki melek ölüye kabrinde, dinini, Rabbini ve Rasûlünü sorarlar. Kabrin nimetleri ve azabının olduğuna iman ederiz. Bunu açıklayan birçok naslar gelmiştir. Ehl-i Sünnet ve’l-Cemaat kabirde azabın hem ruha ve hem de bedene birlikte olacağı hususunda

[17] **Sahih**. Muslim (153)

icma etmiştir. Kıyametin kopması için sura üflenmesi, sonra dirilişte ahirete imanın esaslarındandır. Yüce Allah insanları, cinleri, bütün hayvanları ve haşeratı haşredecektir. Allah şöyle buyurmuştur:

وَمَا مِنْ دَابَّةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا طَائِرٍ يَطِيرُ بِجَنَاحَيْهِ إِلَّا أُمَمٌ أَمْثَالُكُمْ مَا فَرَّطْنَا فِي الْكِتَابِ مِنْ شَيْءٍ ثُمَّ إِلَى رَبِّهِمْ يُحْشَرُونَ

‘Yeryüzünde hiçbir hayvan ve gökyüzünde kanatlarıyla uçan hiçbir kuş yoktur ki sizin gibi birer ümmet olmasınlar. Kitâbda hiçbir şeyi eksik bırakmadık; sonra Rablerinin huzurunda hepsi de haşrolunacaktır.’ (En‘âm, 38)

Kıyâmet günü adalet terazileri kurulacağına ve hiçbir nefsin, hiçbir şekilde haksızlığa uğratılmayacağına iman ederiz. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

وَنَضَعُ الْمَوَازِينَ الْقِسْطَ لِيَوْمِ الْقِيَامَةِ فَلَا تُظْلَمُ نَفْسٌ شَيْئًا وَإِنْ كَانَ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِنْ خَرْدَلٍ أَتَيْنَا بِهَا وَكَفَى بِنَا حَاسِبِينَ

“**Kıyamet günü adalet terazileri kuracağız. Bu itibarla hiçbir nefis, hiçbir şekilde haksızlığa uğramayacaktır. Ameli, bir hardal tanesi kadar bile olsa onu getirir (karşılığını veririz). Hesap gören olarak biz yeteriz**.” (Enbiyâ 47)

Kullardan kimine amel defterleri sağından verilirken kimine de solundan verilir. Sağından verilenler nimetler içerisinde, solundan verilenler ise azâplar içerisindedirler.

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

يَوْمَئِذٍ تُعْرَضُونَ لَا تَخْفَى مِنْكُمْ خَافِيَةٌ * فَأَمَّا مَنْ أُوتِيَ كِتَابَهُ بِيَمِينِهِ فَيَقُولُ هَاؤُمُ اقْرَءُوا كِتَابِيَهْ * إِنِّي ظَنَنْتُ أَنِّي مُلَاقٍ حِسَابِيَهْ * فَهُوَ فِي عِيشَةٍ رَاضِيَةٍ * فِي جَنَّةٍ عَالِيَةٍ * قُطُوفُهَا دَانِيَةٌ * كُلُوا وَاشْرَبُوا هَنِيئًا بِمَا أَسْلَفْتُمْ فِي الْأَيَّامِ الْخَالِيَةِ * وَأَمَّا مَنْ أُوتِيَ كِتَابَهُ بِشِمَالِهِ فَيَقُولُ يَالَيْتَنِي لَمْ أُوتَ كِتَابِيَهْ * وَلَمْ أَدْرِ مَا حِسَابِيَهْ * يَالَيْتَهَا كَانَتِ الْقَاضِيَةَ * مَا أَغْنَى عَنِّي مَالِيَهْ * هَلَكَ عَنِّي سُلْطَانِيَهْ * خُذُوهُ فَغُلُّوهُ * ثُمَّ الْجَحِيمَ صَلُّوهُ * ثُمَّ فِي سِلْسِلَةٍ ذَرْعُهَا سَبْعُونَ ذِرَاعًا فَاسْلُكُوهُ

“**O gün hesap için siz de rabbinize arz olunursunuz. Hiçbir sırrınız O'na gizli kalmaz. Kitabı sağından verilen: “Alın, kitabımı okuyun. Ben, zaten hesabıma kavuşacağımı anlamıştım” der. Artık o, meyveleri kolayca toplanabilecek yüksek bir bahçede hoşnut edici bir yaşayış içindedir. (Onlara denir ki:) “Geçmiş günlerde yaptıklarınıza karşılık afiyetle yeyin ve için.” Kitabı solundan verilen ise, şöyle der: “Kitabım keşke bana verilmeseydi de,**

hesabımın ne olduğunu bilmeseydim. Keşke ölüm her şeye son verici olsaydı. Malım bana hiçbir fayda sağlamadı. Bütün saltanatım da yok olup gitti." Allah şöyle buyurur: "Tutun onu bağlayın; sonra cehenneme yollayın; sonra da boyu yetmiş arşın olan zincire vurun." (Hâkka, 18-32)

Allah'ın kullarıyla arada bir tercüman bulunmaksızın konuşacağına iman ederiz.

Adiy b. Hâtim radıyallahu anh'den: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

مَا مِنْكُمْ مِنْ أَحَدٍ إِلَّا سَيُكَلِّمُهُ اللهُ، لَيْسَ بَيْنَهُ وَبَيْنَهُ تُرْجُمَانٌ، فَيَنْظُرُ أَيْمَنَ مِنْهُ فَلَا يَرَى إِلَّا مَا قَدَّمَ، وَيَنْظُرُ أَشْأَمَ مِنْهُ فَلَا يَرَى إِلَّا مَا قَدَّمَ، وَيَنْظُرُ بَيْنَ يَدَيْهِ فَلَا يَرَى إِلَّا النَّارَ تِلْقَاءَ وَجْهِهِ، فَاتَّقُوا النَّارَ وَلَوْ بِشِقِّ تَمْرَةٍ

"**İçinizden hiç kimse yoktur ki Allah onunla arasında bir tercüman olmaksızın konuşacak olmasın. Sağına bakar, önceden (hayırlı amellerden) ne gönderdiyse ancak onu görür, soluna bakar önceden (kötü amellerden) ne gönderdiyse ancak onu görür. Önüne bakar, yüzünün karşısında ancak ateşi görür. Yarım hurmayla da olsa ateşten sakının**."[18]

---

[18] **Sahih**. Muslim (1016)

Kıyâmet yerinde Allah; Nebîlere, meleklere, şehitlere, müminlere ve çocuklara bazı tevhid ehli için şefaatçi olmalarına izin verir. Yine Kur'ân da şefaat edecektir.[19]

Rasûlüllâh sallallâhu aleyhi ve sellem'e büyük şefaat başta olmak üzere birçok şefaat etme izni verildiğine iman ederiz.[20]

Kıyamet gününde güneş mahlûkata, bir mil mesafe kalıncaya kadar yaklaştırılır. İnsanlar amelleri miktarınca tere batarlar.[21]

Kıyâmet Günü mahlûkat arasında kısas yapılacağına iman ederiz. Nebî sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

لَتُؤَدُّنَّ الْحُقُوقَ إِلَى أَهْلِهَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ، حَتَّى يُقَادَ لِلشَّاةِ الْجَلْحَاءِ، مِنَ الشَّاةِ الْقَرْنَاءِ

'Muhakkak ki hakları sahiplerine iade edeceksiniz. Hatta boynuzsuz koyun, boynuzlu koyundan hakkını alacaktır"[22]

Kıyâmet Günü Cehennem üzerine Sıratın Kurulacağına iman ederiz. Nebî sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

---

[19] **Sahih**. Bkz.: Muslim (804)
[20] **Sahih**. Bkz.: Buhârî (7510)
[21] **Sahih**. Bkz.: Muslim (2864)
[22] **Sahih**. Muslim (2582)

ثُمَّ يُضْرَبُ الْجِسْرُ عَلَى جَهَنَّمَ، وَتَحِلُّ الشَّفَاعَةُ، وَيَقُولُونَ: اللهُمَّ سَلِّمْ، سَلِّمْ

‘Sonra Cehennem üzerine köprü kurulur ve şefaate izin verilir.

“Ey Allahım! Selâmet ver, selâmet ver!” derler…’[23]

Müminlerin, müşrik sınıflarının ateşe girmelerinden sonra Rableri Teâla’yı kıyamet yerinde göreceklerine iman ederiz.[24]

Nebî sallallâhu aleyhi ve sellem’in kıyamet arasatındaki havzı, bu ümmetten müminlerin ondan içmesine ve Allah’ın Nebî’si Muhammed sallallâhu aleyhi ve sellem’e verdiği Cennet nehirlerinden Kevser nehrine de imân ederiz.[25]

Ahiret gününe imân’ı ihtiva eden; Cennete ve Cehenneme o ikisinin şuan mevcut ve yaratılmış olduklarına imân ederiz. Müminlerin ahirette Cennet’e gireceklerine, orada ebedî kalacaklarına iman ederiz.

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

فَأَمَّا الَّذِينَ شَقُوا فَفِي النَّارِ لَهُمْ فِيهَا زَفِيرٌ وَشَهِيقٌ *

---

[23] **Sahih**. Buhârî, (7439) ve Müslim, (183).
[24] **Sahih**. Bkz: Muslim: (182-183)
[25] **Sahih**. Bkz.: Buhârî (Kitâbu’r-Rikak, Havz Babı)

خَالِدِينَ فِيهَا مَا دَامَتِ السَّمَاوَاتُ وَالْأَرْضُ إِلَّا مَا شَاءَ رَبُّكَ إِنَّ رَبَّكَ فَعَّالٌ لِمَا يُرِيدُ * وَأَمَّا الَّذِينَ سُعِدُوا فَفِي الْجَنَّةِ خَالِدِينَ فِيهَا مَا دَامَتِ السَّمَاوَاتُ وَالْأَرْضُ إِلَّا مَا شَاءَ رَبُّكَ عَطَاءً غَيْرَ مَجْذُوذٍ

“**İsyan edenler cehennemdedirler. Orada, onların (ıztırabtan ileri gelen) ağlayışlı bir nefes alışverişleri vardır. Onlar, rabbinin dilemesi dışında, gökler ve yer durduğu sürece orada daimîdirler. Şüphesiz rabbin istediğini yapacaktır. Mutlu olanlara gelince, onlar da cennette olup, rabbinin dilemesi dışında, gökler ve yer durduğu sürece, kesintisiz bir ihsan olarak orada daimîdirler**” (Hud 106-108)

Günahları sevaplarından ağır gelen ve kalbinde hardal yahut zerre ağırlığınca imanı olan kimselerin ateşte cezalarını çektikten sonra Cennet’e gireceklerine iman ederiz. Yine müşrik, münafık ve diğer bütün kâfirlerin Cehennem’e gireceklerine ve orada ebedî olarak kalacaklarına imân ederiz.

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

يُرِيدُونَ أَنْ يَخْرُجُوا مِنَ النَّارِ وَمَا هُمْ بِخَارِجِينَ مِنْهَا وَلَهُمْ عَذَابٌ مُقِيمٌ

“**Onlar ateşten çıkmak isteyeceklerdir; fakat oradan**

çıkacak değillerdir. Onlar için devamlı bir azâb vardır." (Mâide: 37)

Hayrı ve Şerriyle Kadere İman:

Kader; Allah Teâlâ'nın kâinatı takdir ettikten sonra, o takdir ettiği şeyin vukû bulmadan önceki hali hakkında kullanılmıştır.

Kazâ ise, kâinat hakkında takdir edilen ve ilk kitaplarda yazılı bulunan olayların cereyan ettirilmesi demek olan kevnî hüküm anlamında kullanılır.

Ali radıyallahu anh'den: Nebi sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

لَا يُؤْمِنُ عَبْدٌ حَتَّى يُؤْمِنَ بِأَرْبَعٍ: بِاللَّهِ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، وَأَنِّي رَسُولُ اللَّهِ، وَبِالْبَعْثِ بَعْدَ الْمَوْتِ، وَالْقَدَرِ

"**Kul, şu dört şeye iman etmedikçe iman etmiş olmaz: Allah'tan başka ibadete layık hak ilah olmadığına ve benim Allah'ın hak ile gönderdiği rasulü olduğuma şahitlik etmesi, öldükten sonra dirilmeye iman etmesi ve kadere iman etmesi**."[26]

İbn Ömer radıyallahu anhuma'dan: Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

---

[26] **Sahih.** Ahmed (758) Tirmizi (2145) İbn Mace (81)

يَكُونُ فِي آخِرِ الزَّمَنِ قَوْمٌ يُكَذِّبُونَ بِالْقَدَرِ أَلَا أُولَئِكَ مَجُوسُ هَذِهِ الْأُمَّةِ , فَإِنْ مَرِضُوا فَلَا تَعُودُوهُمْ , وَإِنْ مَاتُوا فَلَا تَشْهَدُوهُمْ

"**Ahir zamanda kaderi yalanlayan bir topluluk olacak. Dikkat edin! Onlar bu ümmetin Mecusîleridirler. Hastalandıklarında onları ziyaret etmeyin, öldüklerinde cenazelerine katılmayın**."[27] Bir rivayette şu ziyade vardır: "**Onlarla oturmayın, onlara selam vermeyin**."[28]

Ehl-i Sünnet kaza ve kaderin Kitap ve Sünnette sabit olan şu dört mertebesine iman eder:

1- Allah'ın ilmi her şeyi kuşatmıştır. Muhakkak ki Allah Teâlâ olmuşu ve olacağı bilendir. Yaratılmışların ne yapacaklarını onları yaratmadan önce bilir.

2- Allah Teâla, olacak her şeyi, göklerle yeri yaratmadan elli bin sene önce Levh-i Mahfuz'da yazmıştır.

3- Allah'ın meşieti gerçekleşici, kudreti kapsayıcıdır. Allah ne dilerse olur, dilemediği olmaz. Var olan her şeyi Allah vukuundan önce dilemiştir.

---

[27] **Sahih.** Ebu Davud (4691) Hâkim (1/159) Beyhaki (10/203) Lalkai İtikad (1161) Taberani Evsat (5/276) Taberani Sagir (800) Beyhaki el-Kaza ve'l-Kader (407-411) İbn Ebi Asım es-Sunne (338-341) İbn Batta el-İbane (1510-12) Firyabi Kader (220) Acurri eş-Şeria (383)

[28] İbn Batta el-İbane (1601)

4- Muhakkak ki Allah her şeyin yaratıcısıdır. Her amel edenin amelini, her hareket edenin hareketini ve her durgun olanın durgunluğunu yaratandır.

Allah Teâlâ, kullarına kendisine itaat etmelerini ve rasûlüne itaat etmelerini emretmiş, onları kendisine isyan etmekten yasaklamıştır. O Subhânehu, takvâ sahiplerini sever ve fâsıklardan razı olmaz. Allah, rasuller göndererek ve kitaplar indirerek kullarına hüccetini ikame etmiştir. İtaat eden delil ve tercihi ile itaat eder, böylece güzel karşılığı hak eder. İsyan eden de delil ve tercihi ile isyan eder, böylece cezayı hak eder.

وَمَا رَبُّكَ بِظَلَّامٍ لِلْعَبِيدِ

"**Rabbın, hiçbir surette kulları için zalim olmamıştır**." (Fussilet 46)

İHSÂN:

Kesin inançtır. Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem ihsânı tarif ederken şöyle buyurmuştur:

أَنْ تَعْبُدَ اللهَ كَأَنَّكَ تَرَاهُ، فَإِنْ لَمْ تَكُنْ تَرَاهُ فَإِنَّهُ يَرَاكَ

"**Allah'a O'nu görür gibi ibadet etmendir. Zira sen O'nu göremesen de, şüphesiz O seni görmektedir**."[29]

Ebû Hureyre radıyallahu anh'ın rivayetinde Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ihsanı şöyle tarif etmiştir:

أَنْ تَعْبُدَ اللهَ كَأَنَّكَ تَرَاهُ، فَإِنَّكَ إِنْ لَا تَرَاهُ فَإِنَّهُ يَرَاكَ

"**Allah'ı görüyormuşsun gibi O'ndan korkmandır. Zira sen O'nu görmesen de muhakkak O seni görmektedir**."[30]

İbn Ömer radıyallahu anhuma'dan: "Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem vücudumun bir kısmından tuttu ve şöyle buyurdu:

اعْبُدِ اللهَ كَأَنَّكَ تَرَاهُ

---

[29] **Sahih**. Muslim (8)
[30] **Sahih**. Buhârî (50, 4777) Muslim (9)

“**Alllah’a sanki O’nu görüyormuşsun gibi ibadet et**.”[31]

Allah Azze ve Celle şöyle buyurmuştur:

إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا

“**Şüphesiz Allah üzerinizde tam bir gözetleyicidir**." (Nisâ; 1)

[31] **Sahih**. Ahmed (6156)

Kulluğun Dört Esası

İbrahim aleyhi's-selâm'ın dini olan haniflik, yalnızca Allah'a ibadet etmek ve dini O'na halis kılmaktır. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ

"**Cinleri ve insanları ancak bana kulluk etmeleri için yarattım**" (Zariyat 56)

Tevhid ile beraber olmadıkça ibadet; ibadet adını almaz. Nitekim taharet olmadıkça namaz, namaz adını almaz. Abdest bozucu hallerin, tahareti bozması gibi, ibadete de şirk girdiği zaman onu bozar.

Allah şirk hakkında şöyle buyurmuştur:

إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ

"**Muhakkak ki Allah, kendisine ortak koşulmasını bağışlamaz. Bunun altındakileri ise dilediği kimse için bağışlar**." (Nisa 116)

Birinci Esas:

Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in kendileriyle

savaştığı kâfirlerin, Allah Teâlâ'nın yaratıcı ve kâinatın idarecisi olduğunu kabul etmelerine rağmen, bu onları İslam'a sokmamıştır. Bunun delili, Allah Teâlâ'nın şu sözüdür:

قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمَّنْ يَمْلِكُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَمَنْ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَنْ يُدَبِّرُ الْأَمْرَ فَسَيَقُولُونَ اللَّهُ فَقُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ

"**De ki: "Gökten ve yerden sizi rızıklandırıp duran kimdir? Yahut (faydalanıp durduğunuz) kulak ve gözlerinize asıl sahip olan kimdir? Ölüden diriyi, diriden de ölüyü kim çıkarıyor? Bütün işleri bir düzen içinde kim idare ediyor? Onlar: "Allah" diyeceklerdir. De ki: "O halde niçin sakınmıyorsunuz?**" (Yunus 31)

İkinci Esas:

Müşrikler şöyle diyorlardı: "*Biz ancak Allah'a yakınlaşmak ve şefaati elde etmek için onlara dua ediyor ve yöneliyoruz*." Onların Allah'a yakınlaşmak için putlarına ibadet etmeleri hakkında delil, Allah Azze ve Celle'nin şu sözüdür:

أَلَا لِلَّهِ الدِّينُ الْخَالِصُ وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَى إِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ فِي مَا هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ كَاذِبٌ كَفَّارٌ

“**Ondan başkasını veli edinenler, biz onlara ancak bizi Allah’a daha çok yaklaştırmaları için ibadet ediyoruz derler, Allah onların İhtilaf ettikleri hususlarda elbette hüküm verecektir. Elbette Allah yalancı ve kâfir olan kimseye hidayet etmez.**” (Zümer 3)

Müşriklerin şefaat istekleri hakkında delil ise Allah Azze ve Celle’nin şu sözüdür:

وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ وَيَقُولُونَ هَؤُلَاءِ شُفَعَاؤُنَا عِنْدَ اللَّهِ

“**Onlar Allah’ı bırakıp kendilerine ne zarar ne de fayda verebilecek şeylere tapıyorlar ve bunlar Allah katında bizim şefaatçilerimizdir diyorlar.**” (Yunus 18)

Şefaat (Aracılık, yardım) menfî (reddedilen) ve müsbet (kabul edilen) şefaat olmak üzere iki kısımdır:

Menfî (Reddedilen) Şefaat:

Allah’ın dışında kimsenin güç yetiremeyeceği hususlarda Allah’tan başkasından istenen şefaattir. Bunun delili Allah Teâlâ’nın şu ayetidir:

يَاأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَنْفِقُوا مِمَّا رَزَقْنَاكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا بَيْعٌ فِيهِ وَلَا خُلَّةٌ وَلَا شَفَاعَةٌ وَالْكَافِرُونَ هُمُ الظَّالِمُونَ

“**Ey iman edenler! Kendisinden artık alış veriş, dostluk ve şefaat (kayırma) bulunmayan gün (kıyamet) gelmeden önce size verdiğimiz rızıktan hayır yolunda harcayın. Kâfirler zalimlerin ta kendisidir**.” (Bakara 254)

Müspet (Kabul Edilen) Şefaat:

Allah’tan istenilen şefaattir. Şefaat eden; kendisine şefaat etme hakkı ikram edilmiş kimsedir. Şefaatçi, Allah’ın; sözünden ve amelinden razı olduğu kimse için şefaat edilmesine izin vermesinden sonra şefaat eder. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ

“**O’nun izni olmadan O’nun yanında kim şefaat edebilir**.” (Bakara 255)

Üçüncü Esas:

Nebî sallallahu aleyhi ve sellem çeşitli ilahlara tapan insanlara gönderildi. Onlardan bazıları meleklere, bazıları nebilere ve salih kimselere, bazıları ağaçlara ve taşlara, bazıları güneşe ve aya ibadet etmekteydiler. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem ise aralarında hiçbir fark gözetmeden hepsine savaş açtı. Bunun delili Allah Teâlâ’nın şu ayetidir:

وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الدِّينُ كُلُّهُ لِلَّهِ

“**Fitne ortadan kalkıncaya ve din tamamen Allah’ın**

oluncaya kadar onlarla savaşın!” (Enfal 39)

Güneşe ve aya ibadet etmeleri hakkındaki delil, Allah Teâlâ’nın şu sözüdür:

وَمِنْ آيَاتِهِ اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ لَا تَسْجُدُوا لِلشَّمْسِ وَلَا لِلْقَمَرِ وَاسْجُدُوا لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَهُنَّ إِنْ كُنْتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ

"Gece ile gündüz güneş ile ay O'nun ayetlerinden-dir. Güneşe ve aya secde etmeyin. Eğer yalnız Allah'a ibadet etmek istiyorsanız, bunları yaratana secde edin." (Fussilet 37)

Meleklere ibadet ettikleri hakkındaki delil, Allah Teâlâ’nın şu sözüdür:

وَلَا يَأْمُرَكُمْ أَنْ تَتَّخِذُوا الْمَلَائِكَةَ وَالنَّبِيِّينَ أَرْبَابًا

"Allah size melekleri ve peygamberleri rabler edinmenizi emretmez.” (Ali-İmran 80)

Nebîlere ibadet ettikleri hakkındaki delil, Allah Teâlâ’nın şu sözüdür:

وَإِذْ قَالَ اللَّهُ يَاعِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ أَأَنْتَ قُلْتَ لِلنَّاسِ

اتَّخِذُونِي وَأُمِّيَ إِلَهَيْنِ مِنْ دُونِ اللَّهِ قَالَ سُبْحَانَكَ مَا يَكُونُ لِي أَنْ أَقُولَ مَا لَيْسَ لِي بِحَقٍّ إِنْ كُنْتُ قُلْتُهُ فَقَدْ عَلِمْتَهُ تَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِي وَلَا أَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِكَ إِنَّكَ أَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ

"Allah: "Ey Meryemoğlu İsa! İnsanlara, Allah'ı bırakıp beni ve annemi iki ilah edinin, diye sen mi söyledin?" dediğinde: "Seni tenzih ederim, hakkım olmayan bir sözü söylemek bana yakışmaz. Eğer öyle söylemişsem, Sen onu bilirsin. Sen benim nefsimde olanı bilirsin, ama ben Senin nefsinde olanı bilmem. Gerçekten, gaybleri bilen Sensin Sen. (Maide 116)

Salih kimselere ibadet ettikleri hakkındaki delil; Allah Teâlâ'nın şu sözüdür:

أُولَئِكَ الَّذِينَ يَدْعُونَ يَبْتَغُونَ إِلَى رَبِّهِمُ الْوَسِيلَةَ أَيُّهُمْ أَقْرَبُ وَيَرْجُونَ رَحْمَتَهُ وَيَخَافُونَ عَذَابَهُ

"O yalvardıkları da Rabblerine yaklaşmak için vesile ararlar; O'nun rahmetini umar, azabından korkarlar. " (İsra 57)

Taş ve ağaçlara ibadet etmeleri hakkındaki delil, Allah Teâlâ'nın şu sözüdür:

أَفَرَأَيْتُمُ اللَّاتَ وَالْعُزَّى * وَمَنَاةَ الثَّالِثَةَ الْأُخْرَى

"Gördünüz mü o Lat ve Uzza'yi ve üçüncü put olan Menat'ı? " (Necm 19-20)

Ebu Vakıd El-Leysi şöyle demiştir: "Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber Huneyn'e çıktık. Biz henüz küfürden yeni dönmüştük. Müşriklerin, yanında ibadet ettikleri ve üzerine silahlarını astıkları bir ağaçları vardı. Buna **"Zatu Envat"** denilirdi. İşte biz de bu ağacın olduğu yere geldik. Burada Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'e:

"Bize müşriklerin bu Zatu Envatları gibi bir Zatu Envat tayin et" dedik. Bunun üzerine Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Allahu Ekber! Nefsim elinde olan Allah'a yemin ederim ki, şu sözünü ettiğiniz şey tıpkı, Ehli kitabın (yani İsrailoğullarının) Musa (aleyhi's-selâm)'a:

"Ey Musa! Onların ilahları gibi, bize bir ilah yap!" (Araf, 138-140) **demelerine benziyor. Nefsim elinde olan Allah'a yemin olsun ki, siz sizden öncekilerin yolunu olduğu gibi takip edeceksiniz."**[32]

Dördüncü Esas:

Şüphesiz zamanımızdaki müşriklerin şirki önceki müşriklerin şirkinden daha şiddetlidir. Çünkü önceki müşrikler rahat zamanlarında Allah'a şirk koşar, sıkıntı anında şirkten sakınır sadece Allah'a yönelirlerdi. Zamanımızın müşrikleri ise rahatlık olsun, sıkıntı olsun her hallerinde Allah'a ortak koş-

---

[32] **Sahih**. Tirmizi, Ahmed, Tayalisi ve İbn Hibban rivayet etmişlerdir

maktadırlar. Bunun delili, Allah Teâlâ'nın şu sözüdür:

فَإِذَا رَكِبُوا فِي الْفُلْكِ دَعَوُا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ فَلَمَّا نَجَّاهُمْ إِلَى الْبَرِّ إِذَا هُمْ يُشْرِكُونَ

"Onlar gemiye binip tehlikelerle yüz yüze geldiklerinde Dini yalnız Allah'a has kılarak o'na yalvarırlar. Fakat Allah kendilerini Sağ salim karaya çıkarıp kurtarınca da hemen Allah'a şirk (ortak) koşmaya başlarlar." (Ankebut 65)

وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّنْ يَدْعُو مِنْ دُونِ اللَّهِ مَنْ لَا يَسْتَجِيبُ لَهُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَهُمْ عَنْ دُعَائِهِمْ غَافِلُونَ

"Allah'tan başka kendisine kıyamete kadar cevap veremeyecek olan ve kendilerine yapılan duadan habersiz olan kimselere dua eden kişiden daha sapık kim olabilir?" (Ahkaf 5)

Allah en doğrusunu bilendir. Rasulullah'a, ailesine ve ashabına salatu selam olsun.

ŞIRK VE TÜRLERI

Şirk: Haklarından bir hak hususunda Allah ile başkasını eşit kılmaktır. İki türü vardır:

Büyük Şirk:

Dua, kurban, sadaka ve bunlardan başka herhangi bir ibadeti Allah'tan başkasına veya Allah ile beraber başkasına yönlendirmektir. Dört kısmı vardır:

1- Dua ve Istek Şirki:

Bunun delili Allah Azze ve Celle'nin şu sözüdür:

وَمَنْ يَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ لَا بُرْهَانَ لَهُ بِهِ فَإِنَّمَا حِسَابُهُ عِنْدَ رَبِّهِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الْكَافِرُونَ

"**Kim Allah ile beraber, hakkında hiçbir delil bulunmayan başka bir ilâha dua (ibadet) ederse, onun hesabı Rabbi yanındadır. Gerçek şudur ki, kâfirler asla iflah olmayacaktır**" (Mu'minun: 117)

2- Niyet, Irâde ve Kasıt Şirki:

Münafıklarda meydana gelen şirktir. Nitekim Allah Azze ve Celle şöyle buyurmuştur:

وَإِذَا لَقُوا الَّذِينَ آمَنُوا قَالُوا آمَنَّا

“**Onlar, iman edenlerle karşılaştıkları zaman, 'îman ettik" derler**…” (Bakara 14)

3- Taat Şirki:

Allah Azze ve Celle’nin helâl kıldığını haram, haram kıldığını helâl kılmaları halinde âlimlere ve idarecilere itaat etmektir. Bunun delili Allah Azze ve Celle’nin şu âyetidir:

اتَّخَذُوا أَحْبَارَهُمْ وَرُهْبَانَهُمْ أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ وَالْمَسِيحَ ابْنَ مَرْيَمَ وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا إِلَهًا وَاحِدًا لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ سُبْحَانَهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ

“**Onlar, Allah'ın dışında âlimlerini, rahiplerini ve Meryem'in oğlu Mesîh'i kendilerine Rab edindiler**.” (Tevbe:31)

4- Muhabbet (Sevgi) Şirki:

Bunun delili Allah Azze ve Celle’nin şu âyetidir:

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَتَّخِذُ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَنْدَادًا يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللَّهِ

"**İnsanlar içinde bir takım kimseler de vardır ki, Allah'tan başkasını O'na ortak edinip, onları, Allah'ı sever gibi severler**." (Bakara: 165)

Allah'tan başkası adına yemin etmek de buna dâhildir.

Küçük Şirk:

Din'in sahibinin şirk adını verip de, büyük şirk derecesine varmayan ve İslâm dininden çıkarmayan bütün günahlardır. Bunlar, büyük şirke bir vesile olup, ona ulaştırması sebebiyle çok tehlikelidir.

İnsanlara karşı hafif bir riyakârlıkta bulunmak, kasıtsız olarak Allah'tan başka bir şey adına yemin etmek gibi şeylerdir. Nitekim Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'in:

"**Kim Allah'tan başkası üzerine yemin ederse şirk koşmuş olur**"[33] buyurduğu rivayet edilmiştir.

Bir insanın başkasına: "*Allah'ın ve senin dediğin gibi olur*", "*Bu Allah'tan ve sendendir*", "*Ben Allah'la ve seninleyim*", "*Benim Allah'tan ve senden başka kimsem yoktur*", "*Ben Allah'a ve sana tevekkül ederim*" ve "*Sen olmasaydın şu iş olmazdı*" gibi sözler söylemesi de küçük şirktir.

---

[33] **Hasen**. Tirmizî (1535) Ahmed (1/47) * Allah'tan başkası adına kasıtlı olarak yemin etmek, hadisin zahirinde geçtiği gibi büyük şirktir. Bunun küçük şirk olduğunu gösteren bir delil yoktur. Ancak kasıtsız olarak Allah'tan başkası adına yemin eden kişinin hemen tevhid kelimesini söyleyerek keffaret kılması emredilmiştir.

Bir insana bu tür sözler söylemek bazan onu diyen kimseye ve niyetine bağlı olarak büyük şirk de olur.

Çünkü bir sahih rivayete göre Nebî sallallahu aleyhi ve sellem kendisine:

"Allah'ın ve senin dediğin olur" diyen bir adama

"**Beni Allah'a ortak mı ediyorsun? Sen, yalnızca Allah'ın dediği olur, de**." buyurmuştur.[34]

Oysa o kimsenin Rasulullah'a söylemiş olduğu söz diğerlerine nazaran çok daha hafif bir sözdür.

Küçük olsun büyük olsun, şirkten ancak tam manasıyla Allah'ın birliğine inanan, Allah'a şirk koşanlara düşman olan, onlara buğz ederek Allah'a yaklaşan, sadece: Allah'ı dost, ilah ve mabud edinen, yalnız O'nu seven, ondan korkan, O'ndan uman, yardım isteyen, O'na boyun eğen, tevekkül eden, sığınan, O'nun emrine tabi olup rızasını gözeten, bir şey istediği zaman O'ndan isteyen, yardım dilediği zaman O'ndan dileyen, bir iş yaptığı zaman Allah adına yapan, tek O'na ait ve O'nunla olan kimseler kurtulabilirler.

Şirk çeşitleri çoktur. Onların hepsini tek tek ancak Allah bilir. Şayet kul, ümmetlerin helakine sebep olan iki hastalıktan, yani şirk ve inkârdan kurtulabilirse, ondan sonrası kolaydır. Eğer bunlar sebebiyle helak olursa helak olanlar kervanına katılmış olur.

---

[34] **Sahih**. Ahmed (1/214, 224, 283, 347)

KÜFÜR VE TÜRLERİ

Küfür: Sözlük anlamı; örtmek ve kapatmak demektir. Arap dilinde çiftçiye "Kâfir" denmesi bu yüzdendir. Çünkü o, tohumu toprakla kapatır.

Dindeki anlamı ise; imana zıt olan herşeydir. Bu yüzden imana aykırı davranan herkese kâfir denir. Çünkü o hakkı örtmüş ve inkâr etmiştir. İki türü vardır:

Büyük Küfür:

İmana tamamen zıt olan bütün günahlardır. Bu, sahibini dinden çıkarır ve cehennemde ebedî olarak kalmayı gerektirir. Bunun da iki kısmı vardır:

1- İtikadî Küfür:

Mesela; Allah'a veya rasullerine inanmamak, Kur'ân'ı veya yeniden diriltilmeyi yalanlamak ve benzerleri şeyler böyledir.

2- Amelî Küfür:

Mesela; Rab Azze ve Celle'ye sövmek, Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem ile alay etmek, farz namazı mazeretsiz olarak terk etmek, mushafa hakâret etmek, İslâm'ın kurallarından herhangi bir şeye hakâret etmek, sabit olan nebevî sünnetlerden biriyle alay etmek veya kısas cezası, içkinin, faizin, zinanın ve benzerlerinin haramlığı gibi dinde zorunlu olarak bilinmesi gereken şeylerden birini inkâr etmek böyledir.

Küçük Küfür:

Kitap ve Sünnet'te "küfür" olarak isimlendirildiği halde büyük küfür derecesine ulaşmayan bütün günahlardır. Bunları işleyen kimse Allah'ın nimetlerine ve kendisine olan lütfuna karşı nankörlük ettiğinden dolayı böyle isimlendirilmiştir. Bunun birçok örneği vardır. Bazıları şunlardır:

- Soya sövmek ve ölüler için ağıt yakmak. Rasûlulâh sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

اثْنَتَانِ فِي النَّاسِ هُمَا بِهِمْ كُفْرٌ: الطَّعْنُ فِي النَّسَبِ وَالنِّيَاحَةُ عَلَى الْمَيِّتِ

"**İnsanlarda bulunan şu iki şey onların küfrüdür: Soya sövmek ve ölüye ağıt yakmak**"[35]

- Yine Müslümanı öldürmek de küfürdür. Çünkü Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

سِبَابُ الْمُسْلِمِ فُسُوقٌ وَقِتَالُهُ كُفْرٌ

"**Müslümana sövmek fasıklık, onu öldürmek küfürdür**."[36]

---

[35] **Sahih**. Muslim (67)
[36] **Sahih**. Buhârî ve Muslim (64)

- Yine başkasıyla hükmetmeyi helal saymaksızın ya da Allah'ın hükmünü hafife almaksızın yahut dinine hakaret etmeksizin veya başkasının daha uygun olduğuna inanmaksızın; şehvet veya şüphe sebebiyle Allah'ın indirdiklerinden başkasıyla hükmetmek de büyük değil, küçük küfürdür.

Nitekim İbn Abbâs radıyallâhu anhuma "**Allah'ın indirdikleriyle hükmetmeyenler kâfirlerin tâ kendileridirler**" (Mâide: 44) âyeti hakkında şöyle demiştir:

"Bu küfrün altında bir küfürdür."[37]

Tekfir Hakkında Uyarı

Hatanın özür olduğuna dair şeriatta birçok nass varid olmuştur. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

وَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ فِيمَا أَخْطَأْتُمْ بِهِ وَلَكِنْ مَا تَعَمَّدَتْ قُلُوبُكُمْ

"**Hata etmiş olduğunuz şeylerde sizin için bir vebal yoktur. Fakat kalplerinizin kasten yapmış oldukları hariç**." (Ahzâb, 5).

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmaktadır:

---

[37] **Sahih**. Hâkim, Taberî ve başkaları sahih bir isnadla rivayet etmişlerdir.

إِنَّ اللَّهَ قَدْ تَجَاوَزَ عَنْ أُمَّتِي الْخَطَأَ، وَالنِّسْيَانَ، وَمَا اسْتُكْرِهُوا عَلَيْهِ

"**Allah ümmetimden hata, unutma, zorlanıldıkları şeyin (günahını) affetti**."[38]

Bir müslümanı sözlerin ve fiillerin tefsiri ve tahlili ile tekfir etmek veya küfrüne delalet edecek açık bir şey olmaksızın sadece lazımı ile küfrüne hükmetmek caiz değildir.

İbnu'l-A'rabî şöyle demiştir: "Bu ümmetten cahil ve hata eden kişi eğer küfür ve şirk işlerse bununla kâfir veya müşrik olmaz, cehaleti ve hatasıyla mazur sayılır, ta ki ona terk eden kişinin tekfir edileceği hüccet apaçık ve beyyin bir şekilde netleşip ona karışık gelen şeyler açıklanıncaya kadar bu böyledir. Ayrıca bu meselenin dinin zarureten bilinen ve her müslümanın tereddütsüz bilip üzerinde kati ve açık icma ettiği bir mesele olması gerekmektedir. Buna ise bid'at ehli haricinde kimse muhalefet etmez."[39]

İbn Hacer şöyle demektedir: "Sözü açık küfür olan veya söylediği sözün gerektirdiği mananın küfür olduğu kendisine açıklandığında, bu manayı kabul eden kişi hakkında küfür ile hükmedilir. Ancak sözünün gerektirdiği manayı kabul etmeyip reddeden kişi hakkında, sözünün gerektirdiği mana küfür de olsa, küfrüne hükmedilmez."[40]

---

[38] **Sahih**. İbn Mâce (2043) İbn Hibbân (1499)
[39] el-Kasımî Mehasinu't-Te'vil (5/219-220)
[40] Tuhfetu'l-Ahvezi (6/302)

50 SORUDA DOĞRU AKIDE

Soru 1: "Allah Azze ve Celle bizleri ne için yarattı?"

Cevap: "Bizi yalnızca kendisine kulluk etmemiz, O'na hiçbir şeyi ortak koşmamamız ve O'nun dışında ibadet edilenleri reddetmemiz için yarattı."

Kur'ân'dan delili: "**Cinleri ve insanları ancak bana kulluk etmeleri için yarattım**" (Zâriyât: 56) Yani cinleri ve insanları ortak koşmadan, yalnızca kendisine ibadet etmeleri için yaratmıştır.

Sünnetten delili: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

"**Allah'ın kulları üzerindeki hakkı hiçbir şeyi ortak koşmadan yalnızca kendisine ibadet etmeleridir**."[41]

Soru 2: İbadet nedir ve kabul edilmesinin şartları nelerdir?

Cevap: "İbadet; Allah Azze ve Celle'nin sevip razı olduğu, gizli ve açık söz ve amellerle beraber sevginin kemâliyle âlemlerin rabbi olan Allah için korku ve ümitle tam bir zillet göstermektir."

İbadetin kabulünün şartları;

---

[41] **Sahih**. Buhâri ve Muslim rivayet etmişlerdir.

1- Allah Azze ve Celle için ihlâs

2- Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'e tâbi olmaktır.

Kur'ân'dan delili: "**Dini O'na hâlis kılarak Allah'a kulluk etmekten başkasıyla emrolunmadılar**." (Beyyine: 5)

Sünnetten delili: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

"**Her kim emrimiz olmayan bir amelde bulunursa, o reddolunmuştur**."[42]

Yani ameli reddedilir, kabul edilmez.

Soru 3: Allah rasullerini ne için göndermiştir?

Cevap: İnsanları tevhide, Azîz ve Hamîd olan Allah'a ibadet etmeye, şirk ve tâguttan uzaklaşmaya davet etmeleri için göndermiştir.

Kur'ân'dan delili: "**Biz her ümmete, Allah'a kulluk etmeleri ve tâguttan uzaklaşmaları için bir rasul gönderdik**." (Nahl: 36)

Tagut: Allah'ın dışında kendisine ibadet edilen ve bu ibadetten razı olan her şeydir.

---

[42] **Sahih**. Buhârî ve Muslim

Sünnet'ten delili: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

"**Peygamberler, farklı analardan doğmuş olsalar da, dinleri bir olan kardeşlerdir**."[43]

Yani her rasul dinde birbirinin kardeşidir ve tevhide davette ittifak etmişlerdir.

Soru 4: İttibâ Tevhidi Nedir?

Cevap: Tam anlamıyla Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'e teslim olmak, emrine boyun eğmek, aklî denilen bâtıl hayallerle itiraz etmeksizin verdiği haberi kabul ve tasdik ederek karşılamak, bu haberler hakkında şüphe ve kuşkuya düşmemek, kıyas, rüya, keşif ve siyaset gibi kişilerin görüşleri ve zihinlerin süprüntülerini onun önüne geçirmemek, O'nu gönderen Allah Subhânehû ve Teâlâ'nın ibadet, huşu, zillet, tevbe ve tevekkülde birlendiği gibi, Rasûlulâh sallallâhu aleyhi ve sellem'in de hükmü kabul etmede, teslimiyette, boyun eğmede, itaat ve ittibâda birlenmesidir. İşte bu iki tevhiddir. Kulun Allah'ın azâbından kurtulması ancak bu ikisiyle mümkündür. Biri rasûlü gönderenin tevhidi/birlenmesi, diğeri de rasûle uyma tevhididir Bu, "Muhammedun Rasûlulâh" şehâdetinin manasına dâhildir.

Kur'ân'dan delili: "**Fakat hayır; Rabbine yeminler olsun ki onlar, aralarında çekiştikleri şeyler hakkında seni hakem yapıp, sonra da verdiğin hükümden dolayı içlerinde hiçbir sıkıntı duymadan tam bir teslimiyet göstermedikçe îman etmiş olmazlar**" (Nisa: 65)

---

[43] **Sahih**. Buhârî

"**Ey iman edenler! Allah'ın ve rasûlünün önüne geçmeyin**" (Hucurât: 1)

Sünnet'ten delili: "Rasûlulâh sallallâhu aleyhi ve sellem, Ömer b. el-Hattâb radıyallâhu anh'ın elinde Tevrat'tan sayfalar görünce öfkelenmiş,

"**Vallahi şayet Mûsâ hayatta ve aranızda olsa idi, benden başkasına tâbi olması ona helâl olmazdı**" buyurmuştur.[44]

Rasûlulâh sallallâhu aleyhi ve sellem dışında birine tâbi olmak, Mûsâ aleyhi's-selâm gibi bir peygamber için dahi helâl değildir. Mûsâ aleyhi's-selâm gibi ulul-azm bir peygambere ait olsa dahi, Nebî sallallâhu aleyhi ve sellem'in getirdiğinden başkasına tabi olmak helâl değildir. Nebî sallallâhu aleyhi ve sellem, böyle bir davranışı, Ömer radıyallâhu anh gibi cennetle müjdelediği bir sahâbesinden dahi kabul etmemiş, ona böylesine öfkelenmiştir!

Soru 5: Tevhidin Müslüman'a faydası nedir?

Cevap: Hidâyet, dünyada güvende olmak ve Allah'ın âhiretteki azâbından selâmette olmaktır.

Kur'ân'dan delili: "**İman edenler ve imanlarına şirk bulaştırmayanlar, işte emniyet onlar içindir ve doğru yola iletilmiş olanlar da onlardır.**" (En'âm: 82)

---

[44] **Sahih**. Bu lafızla Ebu Ya'la, Câbir radıyallâhu anh'dan rivayet etmiştir.

Sünnet'ten delili: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

"…**Kulların da Allah üzerindeki hakkı, Allah'ın kendisine hiçbir şeyi şirk koşmayanlara azab etmemesidir**."[45]

Soru 6: "Allah Azze ve Celle nerededir?"

Cevap: Allah Teâlâ semâda, arşı üzerine istivâ etmiştir. Mahlûkatından ayrıdır, arşa ve altındakilere muhtaç olmaktan uzak ve yücedir.

Kur'ân'dan delili: "**Rahmân arşa istivâ etmiştir**." (Tâha: 5) Yani İmam Buhâri'nin Sahih'inde naklettiği gibi, arş üzerine yükselmiştir.

Sünnet'ten delili: Nebî sallallâhu aleyhi ve sellem cariyeye:

"**Allah nerede**?" diye sormuş, o da:

"Semâda" deyince, Rasûlulâh sallallâhu aleyhi ve sellem câriyenin sahibine:

"**Onu azat et. Zira o mü'minedir**" buyurmuştur.[46]

---

[45] **Sahih**. Buhâri ve Müslim rivayet etmişlerdir.
[46] **Sahih**. Bunu Müslim rivayet etmiştir.

Soru 7: "Allah bizimle beraberdir" sözünün anlamı nedir?

Cevap: Allah genel ve özel beraberliği ile bizimle beraberdir. Bu, mukaddes zatıyla beraberlik değildir. Allah Subhânehû'nun genel beraberliği ile bizimle olması; bütün mahlûkatı bilmesi, işitmesi, görmesi ve kuşatması ile beraber olmasıdır. Özel beraberliği ise; yalnızca peygamberlerine, dostlarına ve takva sahibi olanlara yardımı, desteği ve başarı vermesi ile beraberliğidir.

Kur'ân'dan delili: "**Nerede olursanız O sizinle beraberdir, Allah yaptıklarınızı görmektedir**" (Hadid: 4)

"**Şüphesiz ben ikinizle beraberim, işitiyor ve görüyorum**." (Taha 46)

Sünnetten delili: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

"**Şüphesiz sizler işiten ve yakın olana seslenmektesiniz, O sizinle beraberdir**."[47]

Yani Allah genel ve özel beraberliği ile size yakındır.

---

[47] **Sahih**. Buhâri ve Müslim rivayet etmişlerdir.

Soru 8: "Müminler Rableri Azze ve Celle'yi ne zaman görecekler?"

Cevap: Müminler Rableri Azze ve Celle'yi Kıyâmet Günü göreceklerdir. Bu Cennet'in en büyük nimetidir.

Kur'ân'dan delili: "**O gün parıldayan yüzler vardır, Rablerine bakarlar**." (Kıyâmet: 22-23)

Yani Allah Azze ve Celle'nin kerim vechine (yüzüne) bakarlar.

Sünnet'ten delili: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

"**Şüphesiz sizler, şu dolunayı gördüğünüz gibi, rabbinizi göreceksiniz ve O'nu görmekte izdiham yaşa-maya-caksınız**."[48]

Yani O'nu görmekte zorluk çekmeyeceksiniz demektir.

Soru 9: "Müslümanların Kur'ân-ı Kerîm hakkındaki itikadı nedir?"

Cevap: Kur'ân Allah'ın hakiki konuşması ile indirilmiş kelâmıdır. Mahlûk değildir. Allah Subhânehu ve Teâlâ'dan başlamış ve O'na dönücüdür.

---

[48] **Sahih**. Buhâri ve Müslim rivayet etmişlerdir.

Kur'ân'dan delili: "**Eğer müşriklerden biri, sana sığınmak isterse, ona güven ver ki, Allah'ın kelâmını işitsin**" (Tevbe: 6)

Sünnet'ten delili: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

"**Beni kavmine götürecek kimse yok mu? Zira Kureyş kendilerine rabbimin kelamını tebliğ etmeme engel olmuştur**."[49]

Soru 10: "Allah Azze ve Celle Kur'ân-ı Kerîm'i niçin indirdi?"

Cevap: Allah onu insanlara hidâyet, şifa ve rahmet olması, âyetlerini iyice düşünüp onlarla amel etmeleri için indirmiştir.

Kur'ân'dan delili: "**De ki: "Bu Kur'ân, îman edenler için bir hidâyet ve bir şifadır.**" (Fussilet: 44)

"**Onlar Kur'ânı hiç düşünmüyorlar mı?**" (Nisa: 82)

Sünnet'ten delili: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

"**Kur'ân'ı okuyun, onunla haddi aşmayın. Ondan uzaklaşmayın. Onunla yemeyin ve onunla (mal ve şöhret) çoğaltmayın**."[50]

---

[49] **Sahih**. Ebû Dâvûd rivayet etmiştir.

Soru 11: "Nebî sallallâhu aleyhi ve sellem'in Sünneti'nin Kur'ân'a karşı konumu nedir?"

Cevap: "Nebî sallallâhu aleyhi ve sellem'in Sünneti, Kur'ân'ı tefsir eder ve açıklar, genel kapsamlı ifadelerini özel kılar, kayıt ve şarta bağlı olmayanını kayda ve şarta bağlar, ayrıca Kur'ân-ı Kerîm'de belirtilmeyen hükümler ekler.

Kur'ân'dan delili: "**Evlerinizde okunan Allah'ın âyetlerini ve hikmeti hatırlayın**." (Ahzâb: 34) Bu âyette geçen hikmet; Sünnet'tir.

Sünnet'ten delili: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

"**Dikkat edin! Bana Kur'ân ve onunla beraber misli verildi**."[51]

"Kur'ân'ın misli" ile kastedilen; kendisiyle amel edilmesi, Kur'ân'ı açıklaması ve delil olması bakımından Kur'ân ile eşdeğerde olan Sünnet'tir.

Soru 12: "Allah Azze ve Celle katında günahların en büyüğü hangisidir?"

Cevap: Allah'a isyan edilen günahların en büyüğü Allah Azze ve Celle'ye ortak koşmaktır.

---

[50] **Sahih**. Ahmed rivayet etmiştir.
[51] **Sahih**. Ahmed rivayet etmiştir

Kur'ân'dan delili: "**Ey oğulcuğum! Allah'a sakın şirk koşma; zira şirk en büyük zulümdür**." (Lokmân:13)

Çünkü şirk koşan, kendisini Cehennem'e attığı için kendi nefsine ve münezzeh olduğu halde kendisine ortak koştuğu için de Allah'a karşı zulmetmiştir.

Sünnet'ten delili: "Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'e

"Allah katında en büyük günah hangisidir?" diye sorulunca şöyle buyurdu:

"**Seni yaratan Allah olduğu halde O'na denk (ortak) edinmendir.**"[52]

Soru 13: "Büyük şirkin zararı nedir?"

Cevap: Büyük şirk; bunu işleyen kimsenin Cennet'e girmekten mahrum olmasına ve Cehennem'de ebedî olarak kalmasına sebep olur. O ne kötü bir kalış yeridir!

Kur'ân'dan delili: "**Şüphesiz her kim Allah'a şirk koşarsa, Allah ona Cennet'i haram kılar ve varacağı yer de ateş olur**." (Mâide72)

Sünnet'ten delili: "**Kim Allah'a bir şeyi ortak koşmuş olarak ölürse Cehennem'e girer.**"[53]

---

[52] **Sahih**. Buhâri ve Müslim rivayet etmişlerdir.
[53] **Sahih**. Buhâri ve Müslim rivayet etmişlerdir.

Soru 14: "Allah'a şirk koşmuş olanlara Kıyâmet Günü'nde salih amelleri fayda verir mi?"

Cevap: Allah'a şirk koşmuş olan kimselere salih amelleri fayda vermez. Çünkü büyük şirk, bütün amelleri iptal eder. Bundan Allah'a sığınırız.

Kur'ân'dan delili: "**Eğer Allah'a ortak koşmuş olsalardı, yapmış oldukları iyi işler, kendilerinden boşa gitmiş olurdu**." (En'âm: 88)

Sünnet'ten delili: Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

"**Allah Teâlâ buyurdu ki: "Her kim benimle beraber başkasını bana ortak koştuğu bir amelde bulunursa onu ve şirk koştuğunu baş başa bırakırım**."[54]

Soru 15: "Müslüman bir kimsenin Allah'a şirk koşması mümkün müdür?"

Cevap: "Evet. Bilmeden şirke düşebilir ve bu küçük şirk hakkında özeldir. Bunun sebebi; tevhidi ve onu bozan şeyleri bilmemesidir."

Kur'ân'dan delili: "**Onların çoğu Allah'a ortak koşmadan iman etmezler**." (Yusuf:106)

---

[54] **Sahih**. Muslim

Sünnet'ten delili: "**Allah'ım! Şüphesiz ben, bilerek sana ortak koşmaktan sana sığınırım ve bilmeden işlediğim hakkında senden bağışlanma dilerim**."[55]

Soru:16: "Riyâ (gösteriş) nedir ve hükmü nedir?"

Cevap: Riyâ; insanların görmeleri ve yapan kimseyi övmeleri için ibadeti açıktan yapmaktır. Hükmü; küçük şirk olduğundan dolayı caiz olmamasıdır.

Kur'ân'dan delili: "**Dîni Allah'a halis kılarak O'na ibadet et**" (Zümer:2)

Sünnet'ten delili: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"**Hakkınızda en çok korktuğum şey küçük şirktir.**" Bunun ne olduğu sorulunca şöyle buyurdu:

"**Riyâdır**"[56]

Soru 17: "Allah'tan başkası adına yemin etmenin hükmü nedir?"

Cevap: Allah'tan başkası adına, mesela bir peygamber veya bir velî adına yahut emanet veya başka bir şey üzerine yemin etmek caiz değildir. Çünkü bu kasıtlı yapılırsa büyük şirktir. Kasıtsız olarak yapılırsa küçük şirktir.

---

[55] **Sahih**. Buhâri, Edebu'l-Müfred'de rivayet etmiştir.
[56] **Hasen**. Ahmed rivayet etmiştir.

Kur'ân'dan delili: "**De ki: "Hayır, Rabbıma yemin ederim ki, siz, mutlaka diriltileceksiniz; sonra da yaptıklarınızdan mutlaka haber verileceksiniz.**" (Tegâbun: 7)

Sünnet'ten delili: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"**Kim Allah'tan başkası adına yemin ederse küfretmiş veya şirk koşmuştur.**"[57]

Soru 18: "Allah ve sen dilersen" veya "Allah ve falan dilerse" demenin hükmü nedir?"

Cevap: Bu küçük şirk olduğundan caiz değildir. Çünkü bu sözde Allah ile mahlûkundan birini eşit kılmak vardır.

Kur'ân'dan delili: "**O halde (bütün bunları) bilip dururken Allah'a ortaklar koşmayın**" (Bakara: 22)

Sünnet'ten delili: "Bir adam: "Ey Allah'ın Rasûlü! Allah ve sen dilersen" deyince Rasûlullâh sallallahu aleyhi ve sellem:

"**Beni Allah'a denk (eş) mi kıldın? Bilakis yalnız Allah dilerse de**" buyurdu.[58] Diğer rivayette şöyle buyurmuştur:

"**Allah ve filan dilerse demeyiniz. Lakin Allah dilerse, sonra falan dilerse" deyiniz**."[59]

---

[57] **Sahih**. Tirmizî rivayet etmiştir.
[58] **Sahih**. Ahmed rivayet etmiştir.

Soru 19: "Temime (muska) nedir? Onu asmanın hükmü nedir? Buna benzeyen halka, iplik ve benzerlerini takınmanın hükmü nedir?

Cevap: Temime: Nazarın şerrini engellemek veya uzaklaştırmak için boyna asılan boncuk, kolye, kâğıt ve benzerleridir. Cahiliye halkı nazarın zararının ortadan kalkmasının ancak bunlarla tamam olduğunu iddia ettiklerinden "temime" adını vermişlerdir. Bu caiz değildir. Zira bu, küçük şirktendir. Yine kollara halka ve bilezikler takmak, boyuna ip ve bez bağlamak, kapılara tuz, biber, el ayası, nazar boncuğu şeklinde mavi taş ve benzerlerini asmak da böyledir.

Kur'ân'dan delili: "**Eğer Allah sana bir zarar dokundurursa, o zararı kaldıracak yine O'ndan başkası yoktur**." (En'âm: 17)

Sünnet'ten delili: "**Kim temime (muska) asarsa şirk koşmuştur**."[60] Diğer rivayette:

"**Kim temime asarsa Allah onun işini tamama erdirmesin**."[61]

---

[59] **Sahih**. Ebû Dâvûd rivayet etmiştir.
[60] **Sahih**. Ahmed rivayet etmiştir.
[61] **Sahih**. Ahmed rivayet etmiştir.

Soru 20: "Tatayyur nedir? Bazılarının karga ötüşü ve benzer bir ses işittiği zaman uğursuzluğa yormasının hükmü nedir?

Cevap: Tatayyur; görülen veya işitilen bir şeyi uğursuz saymaktır. Cahiliyye kalıntılarındandır. Bazı zatları ve karga gibi şeylerin seslerini uğursuzluğa yormak böyledir. Bahsi geçen söz de böyledir. Zira karganın elinde hayra ya da şerre dair bir şey yoktur. Fayda ve zarar ancak Allah'tandır. Bunun hükmüne gelince; caiz değildir. Çünkü bu küçük şirktendir.

Kur'ân'dan delili: "**Kendilerine bir kötülük isabet edince de, Mûsâ'nın ve onunla beraber olanların uğursuzluğuna yoruyorlardı. Oysa onların uğursuzluğu Allah katındadır**" (A'râf:131)

Sünnet'ten delili: "**Advâ (hastalığın bulaşması) ve tatayyur (uğursuz sayma) yoktur. Fe'l (iyiye yormak) ise hoşuma gider**." Sahâbeler:

"Fe'l nedir?" diye sorunca:

"**Güzel sözdür**" buyurdu.[62]

---

[62] **Sahih**. Buhâri ve Müslim rivayet etmişlerdir.

Soru 21: "Yağmurun yağmasında yıldızların (burçların) bir sebep olduğuna inanmanın hükmü nedir?"

Cevap: Caiz değildir. Zira bu küçük şirktendir. Bazı insanlar yağmuru indirenin hakikatte Allah olduğuna inansalar da, yağmurun inmesinde ve şiddetinde yıldızların da etkisi olduğuna inanırlar.

Bu bozuk bir inançtır. Çünkü yağmurun inmesinin sebebi, itikad edilen falan yıldızın seyrine bağlanmaktadır. Hâlbuki bu din ve takdir olarak yağmurun inmesine bir sebep değildir.

Ancak; "*Kış zamanında falan yıldızın çıktığı vakit yağmur yağmıştı*" demekte sakınca yoktur. Çünkü bu yağmurun inmesi hakkındaki Allah'ın âdetinin, bilinen vakitlerde meydana gelerek, yağmurun inmesinin bilinen yıldızın geçişine tevâfuk etmesidir.

Kur'ân'dan delili: "**Size verilen rızka karşı şükrü onu yalanlamakla mı yerine getiriyorsunuz**." (Vâkıa: 82)

Sünnet'ten delili: "**Allah Teâlâ şöyle buyurdu "…Şu ve şu yıldız sayesinde yağmur gördük diyen bana küfretmiş, yıldızlara iman etmiştir.**"[63]

---

[63] **Sahih**. Buhâri ve Müslim rivayet etmişlerdir.

Soru 22: "Rızık, şifa ve benzerleri gibi Allah'tan başkasının gücünün yetmediği bir konuda Allah'tan başkasından yardım istemenin hükmü nedir?"

Cevap: Bu caiz değildir. Çünkü bu büyük şirktir.

Kur'ân'dan delili: "**Ancak sana kulluk eder ve ancak senden yardım isteriz**" (Fâtiha: 5)

Sünnet'ten delili: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

"**Bir şey dilediğinde Allah'tan dile, yardım istediğinde de Allah'tan yardım iste**."[64]

Soru 23: "Allah Azze ve Celle'den başkasına adak adamanın hükmü nedir?"

Cevap: Allah Azze ve Celle'den başkasına adak adamak caiz değildir. Zira adak bir ibadettir. Bunun Allah'tan başkasına yönlendirilmesi büyük şirktir.

Kur'ân'dan delili: "**Rabbim! Ben karnımdakini yalnız ibadet için sana adadım; (bunu) benden kabul et**" (Al-i İmrân: 35)

Sünnet'ten delili: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

---

[64] **Sahih**. Tirmizî rivayet etmiştir.

"**Kim Allah'a itaat etmeyi adamışsa O'na itaat etsin. Kim de O'na isyan etmeyi adamışsa isyan etmesin**."[65]

Soru 24: "Allah Azze ve Celle'den başkası için kurban kesmenin hükmü nedir?"

Cevap: Allah Azze ve Celle'den başkası için kurban kesmek caiz değildir. Çünkü Allah Azze ve Celle'den başkası için kurban kesmek büyük şirktir.

Kur'ân'dan delili: "**Rabbin için namaz kıl ve kurban kes**." (Kevser: 2)

Sünnet'ten delili: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

"**Allah'tan başkası için kurban kesene Allah lânet etsin.**"[66]

Soru 25: "Kabirler, taşlar, ağaçlar ve benzerleri gibi Kâbe'den başka bir şeyi tavaf etmenin hükmü nedir?"

Cevap: Caiz değildir. Çünkü tavaf bir ibadettir. Bu ibadetin, yerinden başka bir yerde yapılması caiz değildir. İlim ehli, Kâbe'den başka bir şeyin tavaf edilmesinin haram oluşunda söz birliği etmişlerdir.

---

[65] **Sahih**. Buhâri rivayet etmiştir.
[66] **Sahih**. Muslim rivayet etmiştir.

Mesela şayet kabrin etrafında, kabrin sahibine yakınlaşmak amacıyla tavaf edilirse bu büyük şirktir. Fakat bunu yapmanın Allah'a bir yakınlık olduğunu zannediyorsa, bu çirkin bir bid'attir ve şirke bir vesiledir. Bundan Allah'a sığınırız.

Kur'ân'dan delili: "**Beytu'l-atîk'i tavaf etsinler**" (Hac: 29)

Âyette geçen "beytu'l-atîk" Kâ'bedir.

Sünnet'ten delili: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

"**Kim Kâ'beyi tavaf eder ve iki rekât namaz kılarsa bir köle azat etmiş gibi olur**."[67]

Soru 26: "Kişinin bir ölünün kabri önünde namaz kılmasının hükmü nedir?"

Cevap: Kabirlere doğru namaz kılmak caiz değildir. Zira bu büyük şirke sebep ve vesile olur.

Kur'ân'dan delili: "**Yüzünü Mescid-i Harâm tarafına (Kâ'be'ye) çevir.**" (Bakara: 144)

Yani Kâ'be tarafına yönel demektir.

Sünnet'ten delili: "**Kabirler üzerine oturmayın ve onlara doğru namaz kılmayın.**"[68]

---

[67] **Sahih**. İbn Mace rivayet etmiştir.

Hadiste kastedilen; namazda kabirlere yönelerek onları kıble edinmeyin demektir.

Soru 27: "Ölüyü mescide gömmenin veya salih bir kimsenin kabri üzerine mescid bina etmenin hükmü nedir?"

Cevap: Bu caiz değildir. Çünkü büyük şirke vesiledir. Mescitler, içinde ölülerin defnedilmeleri için yapılmamışlardır. Sadece namaz kılmak ve orada Allah'ın isminin zikredilmesi için yapılmışlardır. Yöneticilerin ve onların konumunda olanların mescitlerde bulunan bütün şirk manzaralarını yok etmeleri gerekir. Yine şayet bir kabir üzerine mescit bina edilmişse bunların da yıkılmaları gerekir. Çünkü böyle mescitlerde namaz kılmak caiz değildir. Ama ölü, mevcut olan bir mescide defnedilmişse, kabir kıble tarafında olmadığı sürece orada namaz caizdir. Lakin sorumluların kabri oradan kaldırtıp Müslümanların kabristanına naklettirmesi gerekir.

Kur'ân'dan delili: "**Sakın ola ki evvelce kendilerine kitap verilip de aradan geçen zamanın uzaması dolayısıyla kalpleri katılaşan ve çoğu da fâsık olan Yahudî ve Hristiyanlara benzemesinler**." (Hadîd:16)

Sünnet'ten delili: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

"**Allah Yahudî ve Hristiyanlara lânet etsin! Onlar**

---

[68] **Sahih**. Müslim rivayet etmiştir.

peygamberlerinin kabirlerini mescitler edindiler."[69]

Soru 28: "Sihir (büyü) nedir ve bunu yapanın hükmü nedir?"

Cevap: Sihir, kalplere ve bedenlere tesir ederek hasta eden, öldüren veya ara açan düğümler üflemek ve tılsımlar yapmaktır. Lâkin bu, Allah'ın izni olmadıkça kimseye zarar vermez. Sihir yapmanın hükmü; küfürdür ve bunu yapan kimse Allah'a kâfir olmuştur.

Kur'ân'dan delili: "**Hâlbuki Süleymân küfretmemişti. Asıl şeytanlar sihri insanlara öğreterek küfretmişlerdi.**" (Bakara: 102)

Sünnet'ten delili: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"**Helâk edici yedi şeyden kaçınınız**" Dediler ki:

"Ey Allah'ın Rasûlü! Onlar nelerdir?" Şöyle buyurdu:

"**Allah'a ortak koşmak, sihir yapmak**…"[70]

---

[69] **Sahih**. Buhâri ve Müslim rivayet etmişlerdir
[70] **Sahih**. Buhari ve Müslim rivayet etmişlerdir.

Soru 29: "Kâhin ile arrâf (medyum) arasındaki fark nedir? Onlara gitmenin hükmü nedir?"

Cevap: Kâhin; gelecekle ilgili gayb haberleri veren kimsedir. Mesela gelecek bir felâketi yahut herhangi bir şahsın ne zaman öleceğini haber verir. Arrâf ise geçmişte meydana gelmiş olaylar hakkındaki gaybi bildiğini iddia eden kimsedir. Mesela çalınan şeylerin veya kaybolan eşyaların nerede olduğunu haber verir. Her ikisi de aynı türdendir. Düzenbazlar, müneccimler (burçlar hakkında konuşan astrologlar) ve falcılar da bu hükümdedir. Yine avuç okuyan veya kahve fincanında fal bakanlar da böyledir. Bunların hepsi de gayb iddiası, cinlerden yardım isteme ve onlara ibadet etme hususunda birleşirler. Onlara gitmenin hükmüne gelince, eğer teselli bulmak amacıyla veya onlara inanmaksızın lüzumsuz olarak gidilirse bu caiz değildir. Zira bu küçük şirktir. Böyle yapan kimsenin kırk gün namazı kabul edilmez. Onların gaybı bilme iddialarının tasdiklenmesi ise büyük şirktir.

Kur'ân'dan delili: "**De ki: "Göklerde ve yerde Allah'tan başka hiç kimse gaybı bilmez**." (Neml:65)

Sünnet'ten delili: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

"**Kim bir arrâfa gider de, ona bir şey sorarsa kırk gün namazı kabul edilmez**."[71]

---

[71] **Sahih**. Müslim rivayet etmiştir.

"**Kim bir kâhine veya arrâfa gider de, onun söylediklerini tasdik ederse, Muhammed sallallâhu aleyhi ve sellem'e indirileni inkâr etmiş olur.**"[72]

Soru 30: "Duâ bir ibadet midir?"

Cevap: Duâ bir ibadettir. Hatta onda ibadetin bütün anlamları mevcuttur. Dua yalnızca Allah'a özel olan bir haktır.

Kur'ân'dan delili: "**Rabbiniz şöyle buyurmuştur: "Bana dua edin ki size karşılığını vereyim. Bana ibadet etmekten kibirlenenler, zelîl olarak Cehennem'e gireceklerdir**" (Mu'min: 60)

Allah Azze ve Celle, âyetin açık ifadesiyle duâyı ibadet olarak isimlendirmiştir.

Sünnet'ten delili: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"**Duâ ibadetin tâ kendisidir**."[73]

Soru 31: "Ölüler, dirilerin dualarına cevap verebilirler mi?"

Cevap: "Ölüler dirilerin dualarına cevap veremezler. Bilakis onlar, dirilerin kendileri için duâ etmelerine muhtaçtırlar. Çünkü onların amelleri kesilmiştir.

---

[72] **Sahih**. Ahmed rivayet etmiştir.
[73] **Sahih**. Tirmizî rivayet etmiştir.

Kur'ân'dan delili: "**Eğer onlara duâ ederseniz, duanızı işitmezler; işitseler bile, size cevap veremezler**." (Fâtır 14)

Sünnet'ten delili: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"**Şüphesiz Allah'ın yeryüzünde dolaşıp, ümmetimin selâmını bana ulaştıran melekleri vardır**."[74]

Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'in ümmetinin selâmını işitemediğine ve bunun kendisine ancak melekler vasıtasıyla ulaştırıldığına göre – ki bu Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'e özel bir durumdur – ondan daha düşük konumda olan ölüler nasıl işitebilirler?

Soru 32: "Belâ ve şiddetli sıkıntılar meydana geldiğinde, Allah'tan başkasına duâ ederek seslenmenin hükmü nedir?

Cevap: İster bir peygamber, ister bir velî, kim olursa olsun, Allah'tan başkasına seslenerek duâ etmek, sahibini ebedî kalmak üzere Cehennem'e sokan büyük şirktir.

Kur'ân'dan delili: "**Şüphe yoktur ki mescidler, Allah'a mahsustur. Bu itibarla oralarda, Allah ile beraber başkasına da duâ etmeyin**" (Cin: 18)

Sünnet'ten delili: "**Kim Allah'ın dışında ortak edindiği şeye duâ ederek ölürse Cehennem'e girer**."[75]

---

[74] **Sahih**. Nesâi rivayet etmiştir.

Soru 33: "Şefâatin manası nedir? Kıyâmet Günü'nde Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'in şefâatine nasıl ulaşılabilir?"

Cevap: Şefâat; iyiliğin elde edilmesi veya kötülüğün uzaklaştırılması için başkasına aracı olmaktır. Kıyâmet Günü'nde Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'in bizlere şefâat etmesine izin vermesi için, yalnızca şefâatin sahibi olan Allah Azze ve Celle'ye duâ etmeliyiz. Ancak bu şekilde duâ ederek O'nun şefâatine ulaşabiliriz.

Kur'ân'dan delili: "**Nitekim göklerde nice melekler vardır ki, şefâatleri ancak Allah'ın, dilediği ve hoşnud olduğu kimse için izin vermesinden sonra bir işe yarar**" (Necm: 26)

Sünnet'ten delili: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem gözünün açılması için dua isteyen adama şöyle dua etmesini öğretmiştir:

"**Allah'ım onu benim hakkımda şefâatçi kıl…**"[76]

Bu duânın anlamı; Rabbimden Kıyâmet Günü'nde Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'in bana şefâat etmesini dilerim" demektir.

---

[75] **Sahih**. Buhâri rivayet etmiştir.
[76] **Sahih**. Ahmed rivayet etmiştir.

Soru 34: "Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'i kötülenen aşırılık (uçurmak) derecesinde mübâlağalı şekilde övmenin hükmü nedir?"

Cevap: Bu caiz değildir. Zira bu kötülenen bir aşırılık ve sahibinin büyük şirke düşmesine sebep olan bir vesiledir.

Kur'ân'dan delili: "**De ki: "Ben de sizin gibi bir insanım. İlahınızın tek bir ilâh olduğu bana vahyediliyor**." (Kehf:110)

Sünnet'ten delili: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

"**Hristiyanların Meryem Oğlu (İsâ aleyhi's-selâm)'ı aşırı şekilde övüp uçurdukları gibi sakın beni de uçurmayın. Ben sadece Allah'ın kuluyum. "Allah'ın kulu ve Rasûlü" deyiniz**."[77]

Soru 35: "Tevessül nedir? Çeşitleri nelerdir?"

Cevap: Tevessül; Allah Azze ve Celle'ye razı olduğu amellerle yakınlaşma talebidir. İki çeşittir:

a- Meşru tevessül: Bunun da üç kısmı vardır:

1- Allah Azze ve Celle'nin zâtı, isimleri, sıfatları ve fiilleri ile tevessül etmek.

---

[77] **Sahih**. Buhâri rivayet etmiştir.

Kur'ân'dan delili: "**Allah'ın güzel isimleri vardır; O'na bu isimlerle duâ edin**." (A'râf 180)

Sünnet'ten delili: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

"(**Allah'ım!) Senden kendini isimlendirdiğin bütün isimlerinle istiyorum**."[78]

2- Salih amellerle tevessül etmek.

Kur'ân'dan delili: "**Onlar şöyle derler: "Rabbimiz, şüphesiz biz îman ettik; öyleyse bizim günâhlarımızı bağışla ve bizi cehennem azâbından koru**" (Al-i İmrân 16)

Sünnetten delili: Mağarada hapis kalan üç kişi ile ilgili hadiste şöyle geçmektedir:

"**Allah'ım! Senin ilminde bunu senin vechini dilemek için yapmışsam, bizden sıkıntıyı gider**…"[79]

3- Ölülerden değil de, hayatta olan salih kimselerden duâ isteyerek tevessül etmek.

Kur'ân'dan delili: "**Oğulları ise demişlerdi ki: "Ey babamız! Bizim için günâhlarımızın bağışlanmasını dile. Biz, hiç şüphesiz hatalı idik**." (Yusuf: 97)

Sünnet'ten delili: Ukkâşe radıyallâhu anh hadisinde:

---

[78] **Sahih**. Ahmed rivayet etmiştir.
[79] **Sahih**. Buhâri ve Müslim rivayet etmişlerdir.

"Ey Allah'ın Rasûlü! Allah'a duâ et de beni onlardan (hesapsız olarak cennete girenlerden) kılsın." Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem buyurdu ki:

"**Allah'ım! Onu, onlardan kıl**."[80]

b- Yasaklanmış tevessül: Bu, kulun, Allah Azze ve Celle'ye Kitap ve Sünnet'te meşru bir vesile olduğu sabit olmayan bir şeyle yakınlaşmak istemesidir. Mesela duâ eden kimsenin duâsında yaratılmışlardan birini aracı kılması böyledir. Duâ eden kimse, kim olursa olsun, bu yaratılmışı kendisi ile Allah arasında aracı kılarak:

"*Senden peygamberin ile (onun hakkı için, onun yüzü suyu hürmetine) veya onun senin yanındaki makamı için istiyorum*" der. Bu tevessül çeşidi dinen haramdır.

Bu yüzden el-Fârûk Ömer b. el-Hattâb radıyallâhu anh, yağmur duâsı esnasında, Nebî sallallâhu aleyhi ve sellem'in amcası Abbâs radıyallâhu anh'ın duâ etmesini istemiş ve şöyle demiştir:

"**Allah'ım! Biz Nebî'miz (sallallahu aleyhi ve sellem) ile sana tevessül ederdik ve bize yağmur verirdin. Şimdi de sana peygamberinin amcası ile tevessül ediyoruz, bize yağmur ver**"[81] Bunun üzerine yağmur yağdı.

Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'in sahabeleri, onunla veya makamıyla tevessül etmek için peygamberlerinin

---

[80] **Sahih**. Buhâri ve Müslim rivayet etmişlerdir.
[81] **Sahih**. Buhârî rivayet etmiştir.

kabrine gitmemişlerdir. Bilakis yalnızca Allah'a duâ etmişler ve onlara yardım edilmiştir.

Soru 36: "Evliyâ (Allah dostları) kimlerdir?"

Cevap: "Onlar dışlarını ve içlerini Sünnet'e tabi olmakla ve şeriate muhâlefet etmemekle imar eden takvâ sahibi mü'minlerdir."

Kur'ân'dan delili: "**Haberiniz olsun ki, Allah'ın dostlarına hiçbir korku yoktur; mahzun olacaklar da onlar değildir. Onlar, îman edenler ve takvâya ermiş olanlardır**" (Yûnus: 62-63)

Sünnet'ten delili: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

"**Dikkat edin! Aranızdan dostlarım takvâ sahibi olanlardır**."[82]

Soru 37: "Sahâbelere (radıyallâhu anhum ecmaîn) karşı görevlerimiz nelerdir?"

Cevap: Onları sevmek, onlar hakkında "Allah razı olsun" demek, faziletlerini zikretmek, onları savunmak ve onların aralarında geçen meseleler hakkında sükût etmektir.

Kur'ân'dan delili: "**Muhacirlerden ve Ensar'dan (İslam yolunda) yarışanların öncüleriyle, onlara güzellikle**

---

[82] **Sahih**. İbn Ebi Şeybe rivayet etmiştir.

tâbi olanlardan Allah hoşnut olmuş, onlar da Allah'tan hoşnut olmuşlardır." (Tevbe 100)

Sünnetten delili: "**Ashabıma sövmeyin! Sizden biriniz Uhud dağı kadar altın infak etse, onlardan birinin bir müd'lük veya yarım müd'lük infakının ecrine ulaşamaz**."[83]

Soru 38: "Mümin kimlere dost olup sevebilir?"

Cevap: Mü'minin dostluğu; Allah, Rasûlü, Müslümanların imamları (liderleri ve âlimleri) ve Müslüman halk içindir.

Kur'ân'dan delili: "**Sizin asıl dostunuz Allah'tır, Rasûlü'dür ve (Allah'ın emirlerine) boyun eğerek namazlarını dosdoğru kılıp zekâtlarını veren mü'minlerdir**" (Mâide: 55)

Sünnet'ten delili: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

"**Benim velîm (dostum) ancak Allah ve sâlih müminlerdir**"[84]

Soru 39: "Müslüman olmayanları velî (dost) edinmenin hükmü nedir?"

Cevap: "Onları dost edinmek caiz değildir. Çünkü dostluğun aslı sevgi ve destektir. Bu başkalarına değil, yalnızca mü'minlere özeldir.

---

[83] **Sahih**. Buhari ve Muslim rivayet etmişlerdir.
[84] **Sahih**. Buhâri ve Müslim rivayet etmişlerdir.

Kur'ân'dan delili: "**Ey îman edenler! Yahudîleri ve Hristiyanları kendinize dost edinmeyin, Onlar birbirlerinin dostudurlar. İçinizden her kim onları dost edinirse, o onlardandır**." (Mâide: 51)

Sünnet'ten delili: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"**Şüphesiz falan ailesi benim dostlarım değillerdir**"[85] (Çünkü onlar kâfirlerdi)

Soru 40: "Müslümanların ülkelerinde yaşayan kâfirlere karşı İslâm'ın konumu nedir?"

Cevap: "İslâm, Müslümanların ülkelerinde yaşayan kâfirlerin bütün haklarını güvence altına alır. Mallarını, namuslarını ve canlarını korur. Hatta her Müslümanın onlara hoş muamelede bulunmasını farz kılar. Çünkü Allah onlara karşı adil davranmayı ve iyilikte bulunmayı emretmiştir."

Kur'ân'dan delili: "**Bir kavme karşı olan düşmanlığınız, sizi (haklarında) âdil davranmamaya sevketmesin. Adaletli olun; zira bu, takvaya daha yakındır**" (Mâide: 8)

Sünnet'ten delili: "Bir genç Nebî sallallâhu aleyhi ve sellem'e hizmet ederdi. O hastalandığı zaman Nebî sallallâhu aleyhi ve sellem onun ziyaretine gitti ve başı ucunda oturdu. Ona:

---

[85] **Sahih**. Buhâri ve Müslim rivayet etmişlerdir.

"**Müslüman ol**" dedi. O da yanında bulunan babasına baktı. Babası:

"Ebu'l-Kâsım'a (sallallâhu aleyhi ve sellem) itaat et" dedi. Bunun üzerine o genç müslüman oldu. Nebî sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle diyerek çıktı:

"**Onu ateşten kurtaran Allah'a hamd olsun**."[86]

Soru 41: "Zimmet ehli olan (Yahudî ve Hristiyanlar) ve harp halinde olmayan kâfirleri öldürmek veya Müslümanların ülkelerinde oturan anlaşmalıların kâfir oldukları gerekçesiyle kanlarını dökmek caiz midir?

Cevap: İslâm, onların öldürülmelerini haram kılmış, onların korkutulmalarını yasaklamış, hatta onlara iyilik yapılmasını emretmiştir. Hainlik edip anlaşmayı bozmadıkları sürece onların kanları, tıpkı Müslümanların kanlarının koruma altında olduğu gibi koruma altındadır.

Kur'ân'dan delili: "**Allah, dîn hususunda sizinle savaşmayan ve sizi yurdunuzdan çıkarmayan kimselere iyilik etmekten ve onlara karşı adâletli davranmaktan sizi men etmiyor**." (Mumtehine: 8)

Sünnet'ten delili: "**Kim bir anlaşmalıyı öldürürse Cennet'in kokusunu duyamaz. Şüphesiz Cennet'in kokusu kırk senelik mesafeden duyulur.**"[87]

---

[86] **Sahih**. Buhâri rivayet etmiştir.
[87] **Sahih**. Buhâri rivayet etmiştir.

Soru 42: "Müslümanların ne ile hükmetmesi gerekir?"

Cevap: Bu ümmetin selefinin anlayışıyla Kitap ve Sünnet ile hükmetmeleri gerekir. Bu ümmetin selefi; sahâbe, tabiîn ve onlara güzellikle uyanlardır.

Kur'ân'dan delili: "**Aralarında Allah'ın indirdikleriyle hükmetmeni (emrettik)**" (Mâide: 49)

Sünnet'ten delili: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"**Size sarıldığınız takdirde asla sapmayacağınız iki şey bıraktım: Allah'ın Kitabı ve peygamberinin sünneti**."[88]

Soru 43: "Müslümanların yöneticileri ve komutanlarına karşı huruc etmenin, onların emri altındakilere zulmeden ve servetlerini yiyen kimseler oldukları gerekçesiyle ayaklanmanın hükmü nedir?"

Cevap: Dinen onlara karşı (gösteriler, mitingler vb. yapmak gibi) herhangi bir şekilde huruc edip ayaklanmak caiz değildir. Ne söz ve dil ile ne de kılıç ile ayaklanılabilir. Bilakis, Allah Azze ve Celle'ye isyan içermeyen hususlarda, hoşnutluk zamanında da, isteksizlik zamanında dinleyip itaat etmek, nasihatleşmek ve onlarla istişare etmek gerekir.

---

[88] **Sahih**. Hâkim ve Darekutni.

Kur'ân'dan delili: "**Ey iman edenler! Allah'a itaat edin, Rasûle itaat edin ve sizden olan yetki sahiplerine de (itaat edin**)" (Nisâ: 59)

Sünnet'ten delili: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"**Dinle ve itaat et! Emirin, sırtına vurup malını alsa dahi dinle ve itaat et**!"[89]

Soru 44: "Dinde bid'at nedir?"

Cevap: Dinde, daha önce uygulanmış bir örneği bulunmayan ve Allah Teâlâ'ya yakınlık sağlayan meşru bir ibadet olduğuna dair açık bir delili olmayan bir şey ortaya koymaktır.

Kur'ân'dan delili: "**Yoksa onların Allah'ın izin vermediği şeyi kendilerine dinde meşru kılan ortakları mı var**?" (Şûra: 21)

Sünnet'ten delili: "**Her kim şu emrimizde olmayan bir şey ortaya çıkarırsa o reddolunur.**"[90]

Yani o reddedilir, kabul edilmez.

---

[89] **Sahih**. Müslim rivayet etmiştir.
[90] **Sahih**. Buhârî ve Muslim rivayet etmişlerdir.

Soru 45: "İslâm'da güzel bid'at (Bid'at-ı Hasene) var mıdır?

Cevap: İslâm'da güzel bid'at yoktur. Bilakis güzel Sünnet vardır. Bunun (sünnet kelimesinin) lügatte kastedilen anlamı; tâbi olunan yol demektir.

Kur'ân'dan delili: "**Bugün sizin için dininizi kemâle erdirdim ve üzerinizdeki nimetimi tamamladım. Sizin için din olarak İslâm'ı seçtim.**" (Mâide: 3)

Sünnet'ten delili: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

"**Sizleri dinde sonradan çıkarılan işlerden sakındırırım. Zira dinde sonradan çıkarılan her yenilik bir bid'attir ve her bid'at de sapıklıktır**."[91]

Hadisteki "Kullu: her" sözü, dinde çıkarılan bütün yenilikleri kapsar.

Soru 46: "Kebîre (büyük günah) nedir ve bunu işleyenin hükmü nedir?"

Cevap: Kebîre (büyük günah); hakkında dünyada cezalandırılmayı veya âhirette tehdidi içeren yahut işleyen kimse hakkında lânet, öfke veya imanın ortadan kalkmasını gerektiren nas gelmiş olan bütün günahlardır. Bunu işleyen imanı

---

[91] **Sahih**. Ebû Dâvûd ve Tirmizî rivayet etmişlerdir.

eksik bir mü'mindir ve işlediği büyük günah sebebiyle isyankârlardan olan bir fâsıktır.

Ahirette'ki durumu Rahmân Azze ve Celle'nin dilemesi altındadır; dilerse onu rahmet ve lutfu ile bağışlar, dilerse de adâleti ile ona azâb eder.

Kur'ân'dan delili: "**Şüphesiz Allah, kendisine ortak koşulmasını bağışlamaz, bunun altındaki (günah)ları ise dilediği kimse için bağışlar.**" (Nisa: 48)

Sünnet'ten delili: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

"**Lâ ilahe illallah diyenlerden kalbinde zerre ağırlığınca hayır bulunan kimse Cehennem'den çıkarılır**."[92]

Soru 47: "Nebîmiz Muhammed sallallâhu aleyhi ve sellem'den sonra bir nebî var mıdır?"

Cevap: "Hayır. Çünkü Muhammed sallallâhu aleyhi ve sellem Allah Azze ve Celle'nin haberini tasdikleyerek bize kendisinin peygamberlerin sonuncusu olduğunu bildirmiştir.

Kur'ân'dan delili: "**Muhammed (sallallâhu aleyhi ve sellem) adamlarınızdan birinin babası değil, fakat Allah'ın Rasûlü ve nebîlerin sonuncusudur**." (Ahzâb: 40)

Sünnet'ten delili: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

---

[92] **Sahih**. Buhârî rivayet etmiştir.

“**Şüphesiz ümmetimde otuz yalancı olacak, hepsi de peygamber olduğunu iddia edecektir. Hâlbuki ben peygamberlerin sonuncusuyum, benden sonra bir peygamber yoktur.**”[93]

Soru 48: Muteşâbih ve muhkem ne demektir? Müteşâbihlere tâbi olanlar kimlerdir?

Cevap: Müteşâbih: Birçok manaya ihtimali olan demektir.

Muhkem: tek bir anlama, açıkça delalet eden, nesh edilmemiş (hükmü kaldırılmamış), tahsis edilmemiş (özel kılınmamış) ve takyid edilmemiş (sınırlanmamış) olandır. Muteşâbihlere tabi olanlar; birçok manaya ihtimali olan nasları, muhkem olan naslara döndürmeden, hevâlarına göre tabi olan bid’at ehlidir.

Kur’ân’dan delili: “**Kitab'ı sana indiren O'dur. O kitabın bir kısmı muhkem âyetlerdir; bunlar Kitab'ın aslıdır: diğerleri ise, muteşâbih âyetlerdir. Kalplerinde eğrilik bulunan kimseler, fitne çıkarmak ve (heveslerine uygun) tevilini yapmak için müteşâbih olan âyetlere tâbi olurlar. Oysa müteşâbihin tevilini Allah’tan başkası bilmez. İlimde yüksek dereceye erişmiş olanlar ise, “biz ona inandık; hepsi de Rabbimiz katındandır” derler. Bunu, akıl sahiplerinden başkası düşünmez**.” (Al-i İmrân: 7)

“**Eğer yeryüzündeki insanların çoğuna uyarsan, seni Allah'ın yolundan saptırırlar; zira onlar, zandan baş-**

---

[93] **Sahih**. Ebu Dâvud rivayet etmiştir.

ka bir şeye uymuyorlar ve dolayısıyla sadece saçmalıyorlar." (En'âm: 116)

Sünnet'ten delili: 'Â'işe radıyallâhu 'anhâ'dan: "Rasûlullâh sallallahu aleyhi ve sellem Âl-i İmrân suresi 7. âyetini okudu ve sonra şöyle buyurdu:

"**Onun müteşâbihlerine tâbi olanları gördüğün zaman bil ki, Allah'ın bahsettiği kimseler onlardır. Onlardan sakının!**"[94]

Soru 49: "Allah'ın sevgisi ve rızasını nasıl kazanabiliriz?"

Cevap: "Nebî sallallâhu aleyhi ve sellem'in Sünneti'ne uymadıkça, O'nu nefsin hevâsının ve nefiste arzulanan her şeyin önüne geçirmedikçe Allah'ın sevgisine ve rızasına ulaşılamaz.

Kur'ân'dan delili: "**De ki: "Eğer Allah'ı seviyorsanız bana tâbi olun, Allah da sizi sevsin**." (Âl-i İmrân: 31)

Sünnet'ten delili: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

"**Sizden biriniz, beni ana babasından, çocuğundan ve bütün insanlardan daha fazla sevmedikçe imân etmiş olmaz.**"[95]

---

[94] **Sahih**. Buhâri ve Müslim rivayet etmişlerdir.
[95] **Sahih**. Buhâri ve Müslim rivayet etmişlerdir.

Soru 50: "Müslümanlar ne zaman zafere kavuşur?"

Cevap: Dinlerine söz ve amel olarak, içten ve dıştan sımsıkı sarıldıkları zaman zafer ve yardıma kavuşurlar.

Kur'ân'dan delili: "**Ey iman edenler! Allah'ın dinine yardım ederseniz O da size yardım eder ve ayaklarınızı sâbit kılar**." (Muhammed: 7)

Sünnet'ten delili: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: "**Yüce Allah'ın emri (Kıyâmet) gelinceye kadar ümmetimde hak üzere bulunup yardım gören ve muhâlefet edenlerin kendilerine zarar veremediği bir tâife bulunmaya devam edecektir.**"[96]

Yine Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: "**Iyne usûlü alışveriş yaptığınız, sığırların kuyruklarına tutunup çiftçiliğe razı olduğunuz ve Allah yolunda cihadı terk ettiğiniz zaman, Allah üzerinize zilleti musallat eder ve tekrar dininize dönmenize kadar onu sizden kaldırmaz**."[97]

Iyne: Bir şeyin kendisi manasına gelen "ayn" kelimesinden türemiştir. Iyne alışverişi ise; bir şeyi vadeli olarak bir fiyata satın alıp, sonra satıcıya aynı malı peşin olarak daha ucuza satmaktır. Böylece hile yoluyla faiz vermektir. Hadiste ümmetin zilletten kurtulması için Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in getirdiği vahiyden ibaret olan; akide, amel, edep, ahlak olarak asr-ı saadette yaşanan dine dönülmesine yönlendirilmiştir. Muvaffak kılacak olan Allah'tır.

---

[96] **Sahih**. İbn Mâce rivayet etmiştir.
[97] **Hasen**. Ahmed (5007) Ebu Davud (3462)

Subhâneke Allâhumme ve bihamdike ve eşhedu en lâ ilâhe illâ ente vahdeke lâ şerike leke ve estağfiruke ve etûbu ileyk.

İçindekiler

Hutbetu'l-Hâce 3
İSLÂM: 5
Kelime-i Tevhid: Lâ İlahe İllallah 5
Muhammedun Rasulullah 10
Namaz Kılmak: 13
Zekat Vermek: 15
Ramazan Orucunu Tutmak 16
Hac Yapmak 17
İMAN: 19
Allah'a İman: 20
Rubûbiyet Tevhidi: 20
2- Ulûhiyet Tevhidi: 20
3- İsim ve Sıfat Tevhidi: 21
Meleklere İmân: 22
Kitaplara İmân: 24
Rasûllere ve Nebîlere İmân: 25
Ahiret Günü'ne iman: 27
Hayrı ve Şerriyle Kadere İman: 34
İHSÂN: 37
Kulluğun Dört Esası 39

Birinci Esas: 39
İkinci Esas: 40
Üçüncü Esas: 42
Dördüncü Esas: 45
ŞIRK VE TÜRLERI 47
Büyük Şirk: 47
Küçük Şirk: 49
KÜFÜR VE TÜRLERI 51
Büyük Küfür: 51
Küçük Küfür: 52
50 SORUDA DOĞRU AKIDE 55
İçindekiler 94

www.sahihkitap.com
www.darussunne.com